

נכחו של מעלה

זה התחיל בטפטוף של מטיילים ובשנים האחרונות הזרם הולך וגובר: אלפי משפחות חרדיות גילו את נופיה הקסומים של עכו העתיקה ובוחרים לטייל בבין הזמנים בעיר הצפונית שתושביה חיים בדו-קיום עם ערביי העיר • אוריאל צייטלין הצפין אל עכו וגילה טיילת שוקקת באלפי משפחות חרדיות שנהנות מאטרקציות ימיות, דוכן פלאפל מהדרין שנפתח בטיילת ע"י בחורי ישיבה, קריאות מנחה ומעריב כשברקע קולות המואזין, קעמפים של ישיבות שבחרו בעכו כיעד הנבחר לשנה זו והרבה אופטימיות לקראת השנים הבאות • הרה"ג רבי שמואל סבח שליט"א, מרבני העיר, מקווה שהעירייה תשקיע משאבים לטובת הנופשים החרדים שנעים בהמוניהם לעיר | 10

שקעו במצולות

רק אחוז אחד מתוך מי האוקיינוס נחקר על ידי מומחים, ולמרות זאת מתגלים חדשים לבקרים תגליות מרעישות על ערים אבודות ששקועות זה אלפי שנים במעמקים • מהן סיפורן של הערים האבודות? כיצד נעלמו לפתע? מי האנשים שגרו בהן? והאם זה הבסיס למיתוס של אפלטון אודות היבשת האבודה? | 18

ובחרת בחיים הרב בן ציון נורדמן | 6

זה מונח כאן מולנו מירי שניאורסון | 33

אורח אצל

הרב זמיר כהן | הרב בן ציון נורדמן | דוד חכם
מרדכי רוט | הרב צוריאל קריספל | יצחק שינפלד
דוד רוזנטל | הרב אריאל למברג | שרה פכטר

יראת כבוד מההורים

התפעלות, וסוגר את הספר רגע לפני שהילד יחוש הכבדה. הרי סופה של השקעה כזאת שתניב פירות הילולים.

הגדרות ברורות

כאשר עוסקים בחינוך למשמעת, יש לתת את הדעת על בדיקה עצמית של ההורים, האם באמת הילד חסר משמעת כפי שהם בטוחים, או שמא ההנחיות וההוראות של ההורים אינן נאמרות באופן שהילד יבין את כוונתם. הורים האומרים לילד טרם צאתם מהבית לבקר את הסבא החולה: "תתנהג יפה בבית סבא", כועסים עליו כאשר הוא נוסע בבית הסבא על תלת אופן ויוצר רעש גדול, ומיד גוערים בו בזעם: "אמרנו לך להתנהג יפה! למה אתה אף פעם לא מציית למה שאומרים לך???" ובנים לבין עצמם בטוחים: "הילד הזה חסר משמעת". ובאמת, הילד שאינו מגיב באותה שעה, נדהם ונעלב, ואינו מבין בדיוק במה חטא ופשע עד כדי שקיבל צעקות כאלה: "הרי בגן כשנסעתי על תלת אופן הגננת אמרה שאני מתנהג מאוד יפה?"

על ההורים להיות ברורים בדיבורם, ולהגדיר בדיוק את הציפיות מהילד: "סבא חולה, ויש להיזהר בביתו שלא להרעיש ולא לשחק במה שיוצר רעש". הנה כאשר מגיעים עם הילדים לגן החיות, כתוב בשלט: "אין להאכיל את החיות". "אין להשליך פסולת". וברכת: "לא להוציא ראש מהחלון". מדוע לא כתוב בכל המקומות בפשטות: "נא להתנהג יפה"? משום שהתנהגות יפה מוגדרת אחרת בכל מקום ומשתנה מאדם לאדם וממקרה למקרה. כך גם אם שאומר לבנו הקטן המבקש להצטרף אליו לבית הכנסת: "בבית הכנסת צריך להתנהג יפה. אתה תתנהג יפה?" והבן משיב בהתלהבות: "כן, בודאי!". ושם, בבית הכנסת, הוא מתרוצץ ממקום למקום וכמעט שאינו יושב במקומו. והאב הנרגז מהרהר בלבו: "הוא רק יודע להבטיח..." ואינו יודע שהילד עמד בהבטחתו, לפי הבנתו את המילים: "צריך להתנהג יפה". שהרי הוא לא התקוטט עם אף אחד, ולא היכה אף אחד, ושיחק יפה בדיוק כמו בגן ובבית, שם גם קיבל מחמאות על שהוא משחק יפה ומתנהג יפה.

כדי שהילד יידע כיצד להתנהג בבית הכנסת ובכל מקום אחר, יש ללמדו טרם ההגעה לשם את כללי ההתנהגות היפה באותו מקום, ולהגדיר לו את המצופה ממנו. ניתן להיעזר בהתכנסות משפחתית כמו סביב שולחן השבת, ולערוך חידון בין הילדים מה מותר ומה אסור לעשות בבית הכנסת, כאשר כולם משתתפים באווירה נעימה ולומדים את הנדרש ואת המצופה מהם.

ואין זו אלא דוגמא למשפטי הוראות היוצאים מפי ההורים. הם בטוחים מתוך הרגל רב שנים שכוונתם מובנת היטב, בעוד הילדים שמעו מילים שונות לחלוטין. לכן, כדי להשיג את המיטב במשמעת נכונה, על ההורים להיות ברורים בדבריהם ולהבהיר את כוונתם, ואין בכך שום סתירה לאמירת הדברים הברורים בטון נעים, אוהב ורגוע.

בנוזפות ובגערות.

הצטוונו בתורה לכבד את ההורים ולירא מהם יראת כבוד. אולם קיים הבדל מעורר תמיהה בניסוח שני הציוויים. לעניין כיבוד הורים נאמר בתורה (שמות כ, יב): "כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ". תחילה הוזכר האב ואחר כך האם, ואילו לעניין היראה מההורים הוזכרה האם תחילה, ככתוב (ויקרא יט, ג): "אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ".

ומדוע שינה הכתוב בזה בין הכבוד ליראה?

"תניא, רבי [יהודה הנשיא] אומר, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שבן מכבד את אמו יותר מאביו, מפני שמשדלתו בדברים. לפיכך הקדים הקדוש ברוך הוא כיבוד אב לכיבוד אם. וגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שהבן מתיירא מאביו יותר מאמו, מפני שמלמדו תורה, לפיכך הקדים הקדוש ברוך הוא מורא האם למורא האב". בדבריו אלו גילה לנו רבי יהודה הנשיא סוד גדול בנפש האדם: דיבור עם הילד במילים רכות של ריצוי ופינוק, יוצרות בלב הילד דחף לכבד את מי שמדבר אתו בגישה נעימה כזו. עד כאן מובן, פשוט וברור. אולם מהו הדבר שיוצר בלב הילד יראת כבוד מאביו?

"מפני שמלמדו תורה!"

בכוחו של לימוד תורה, שהאב מלמד את בנו, ליצור בלב הילד יראת כבוד אמיתית כלפי אביו. הילד חש בלבו: אבא מעביר אלי את תורת ה' שקיבל מהוריו שקיבלו מהוריהם עד מעמד הר סיני, שם קיבלנו תורה זו מפי הגבורה. כלומר, גם אם הילד הולך לבית הספר ולומד שם תורה ומשנה ותלמוד, על האב למצוא זמן לשבת מידי פעם עם בנו בחברותא, אפילו לזמן קצר כפי יכולת הבן, וללמדו תורה.

אולם לימוד זה צריך להיות חווייתי ומהנה עבור הילד, ולכן גם לא ארוך מידי. טוב לבחור נושא לימודי חדש המעניין את הילד, בהלכות נבחרות ומעניינות מדיני ממונות או בשר וחלב, או באגדות חז"ל, כגון לימוד בספר "עין יעקב" בו לוקטו כל האגדות שבתלמוד, או בכל ספר תורני אחר בנושא האהוב על בנו. ואם הבן מעדיף לשנן עם אביו את אשר למד בבית הספר, ילמד עמו כרצונו, ובלבד שישמח בלימוד זה שעם אביו, ויצפה לו. לכן תמיד עדיף לקצר ולסיים כשהילד עדיין בטוח שממשיכים ללמוד, מלהאריך עד שהילד כבר מצפה מתי נסיים.

ואם האב מתרשם שהלימוד מעמיס על הילד משום שעות הלימוד הרבות שלומד בבית הספר, או משום אופיו הקשה של האב חסר הסבלנות, הרוטן ונוזף לאורך כל זמן הלימוד ומלא ביקורות כרימון: על שהוא כבר יושב ליד הספר, והילד עדיין לא; על שהוא מסתכל בספר, והילד מביט לצדדים; ועל שהוא מבין מהר, והילד קשה תפיסה; ועל שהוא מרוכז בלימוד, בעוד כל רעש קטן מסיט את הילד מהלימוד; ועוד טענות מטענות שונות, הרי שבאווירת לימוד כזו, גם אם כל הטענות נכונות וצודקות, עדיף לוותר על לימוד כזה, מלגרוע לילד לשנוא את הלימוד, ואולי גם את אביו המכביד עליו.

על האב להיות בשעת הלימוד סבלן וחייכן, מכיל בלבו את האכזבות שחש מהילד באותה שעה, ומחמיא על חכמתו ועל הישגיו; מדבר בסגנון האהוב על הילד, ועושה הכל כדי ליצור נעימות בלימוד; מוציא ממתק ומעניק לו ברגע של

ישנם הורים חסרי ערך עצמי, שמעבירים מסר זה לילדיהם. הם מתרפסים בפני הילדים, אינם מסוגלים להטיל משמעת, והופכים להיות מזולזלים בעיני ילדיהם. לעיתים מדובר דווקא בהורים טובי לב, בעלי אופי רך ועדין, בעוד ילדיהם אינם כאלה. הורים אלה מרגישים חלשים בפני הילדים, והתוצאה תהיה לאלו הקודמים, בפרט אם יש בין ילדי המשפחה ילד שאופיו עז וחזק, הוא עלול לתפוס את התפקיד הריק של מנהיגות הבית בעיקר בגיל ההתבגרות, ולנהל אותו כרצונו.

אמנם הורים אינם אמורים להיות עריצים או גאוותנים כלפי ילדיהם, וגם אסור שיתנהלו בשיטות אלו. גישות פסולות של עריצות או שחצנות כלפי הילדים, רומסות את כבודם, שוברות את ביטחונם העצמי, ומשניאות את ההורה על הילד. וכבר אמרו חכמינו ז"ל בתלמוד (מסכת בבא צח ע"א) "האי מאן דיהיר - אפילו אאינשי ביתיה לא מיקבל" (זה מי שמתגאה, אפילו על אנשי ביתו אינו מקובל). אולם עם זאת על כל הורה לדעת עם לידת ילדו הראשון, כי מעתה התעלה למדרגת מנהיג, שאחריות גדולה מוטלת עליו. וככזה, אל לו לזלזל בעצמו ולהתרפס בפני ילדיו. וכמו שדרשו על דברי המרגלים (במדבר יג, לג): "וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ פְּתָנִים, וְנִןְּהֵינּוּ בְּעֵינֵיהֶם". אדם שהוא חגב בעיני עצמו, כך הוא גם נראה בעיני אחרים. הורה המוחזק בעיני עצמו כחגב חסר יכולת להפעיל סמכות הורית כלפי ילדיו, אל יתפלא אם ילדיו יזלזלו בו וכל ילד יבחר בדרך אחרת.

ילדים צריכים לדעת כי אבא הוא אבא, ואמא היא אמא. ושניהם המלך והמלכה במדינת המשפחה, אשר מנהלים את הבית מתוך חמלה ואהבה לילדיהם. ובמדינה זו כבכל מדינה, יש חוקים שנועדו לטובת האזרחים. שהרי כל מגמת ההורים להיטיב לילדיהם, לכוונם אל הטוב והנכון, ולחנכם כראוי. ולכן, על כל ילד מוטלת החובה לקיים את חוקי הבית.

כדי להגיע לתוצאה חשובה זו, ראשית, יזהר ההורה לא להתנהג כאדם ירוד בדיבורו, באכילתו, בכעסו, בהתנהגותו כלפי לקוח שמתחמק מלשלם את חובו, ובכל מצב בו הוא עומד בפני ניסיון. ילד הרוואה את אביו מנהג בשפלות, גם אם לא יאמר דבר, חש בלבו בוז וזלזול, וערך ההורה יורד בעיניו פלאים.

ובמקביל, יכירו ההורים בערך עצמם, בתפקידם כלפי הילדים ובסמכותם כהורים. ישנונו לעצמם שכל מגמתם בדרישות שדורשים מהילדים היא אך ורק להיטיב להם, לילדיהם האהובים. ומתוך כך לא יתנשאו עליהם בגאווה שלילית, אלא ינהגו בסמכותיות הבאה מלב אוהב.

וכאשר זו תהיה תחושתם הפנימית, ייקל עליהם לתרגל את האמור לעיל כאשר לגישה המאוזנת הנדרשת כלפי הילדים, בבחינת "שמאל דוחה וימין מקרבת", ומתוך כך יגיעו הילדים למצב בו הם אוהבים אהבת נפש את הוריהם, ועם זאת יראים מהם יראת כבוד, הרבה יותר מיראת העונש.

...

מלבד זאת, מהגמרא במסכת קידושין (ל ע"ב) יש ללמוד סוד ויסוד חינוכי גדול, כיצד ביד האב ליצור יראת כבוד כלפיו בלב הילד, ולחנכו למשמעת הורית, מבלי להשתמש

נלקח מספרו של הרב 'המדריך המלא לחינוך ילדים' - ניתן להשיג ברשת אור החיים או בהידברות שופס.

רוצים קיר טיפוס משלכם?

מצויין! זאת בדיוק ההתמחות שלנו כבר מעל 17 שנה, במגוון רחב של פתרונות מקיפים לבניית קירות טיפוס, מתחמי נינג'ה, פארקי חבלים ומתקני אקסטרים. אנו בונים מתקנים קטנים בבתים פרטיים, ועד למתקנים הגדולים ביותר בארץ. **חישבו על חלום, בכל מקום, אנחנו נגשים אותו עבורכם!**

בתי ספר	רשויות	עירויות	מוסדות	בתים
גני שעשועים	גני ילדים	פארקים	מתנסים	חצרות

פרויקטים לדוגמא:

360climbing
החברה הגדולה לתכנון, בנייה והקמת קירות טיפוס, מתחמי נינג'ה, פארקי חבלים ומתקני אקסטרים
www.360climbing.co.il | יהודה 054-360-3-360

חברתנו מייבאת את מיטב מותגי הציוד המקצועי לטיפוס, לבטיחות, לתעשייה וגלישה

אלול = איש לרעהו ומתנות לאביונים

הרב סטיון אמון הוא רב קהילה ברובע דיל בניו ג'רזי. מדי שנה, בערב ראש השנה, אשתו נוהגת לפקוד את קבר אמה בסטטן איילנד בניו יורק. פעם נסעו באמצע חודש אלול לבקר את נכדיהם בברוקלין, וכיון שאשתו ידעה שלא תספיק להיות שוב בניו יורק בערב ראש השנה, הציעה לשנות מעט את הדרך ולעבור דרך בית העלמין בסטטן איילנד. המקום היה ריק והם עמדו והתפללו בשקט.

לפתע החלה התכנסות קטנה סמוך אליהם. משפחה בת כמה אנשים ליוותה אדם לקבורה והם ניגשו לרב אמון לשאול אם יהיה מוכן להשלים מניין לקדיש. הוא כמובן הצטרף אליהם על ידי מקום הקבורה ואז אירע דבר מוזר. אחרי הקדיש הם עזבו את המקום מבלי להישאר עבור הקבורה עצמה. הוא שאל לאן הולכים? והם הפתירו באדישות: "אה, לא צריך אותנו בשביל זה, הטרקטור מוריד את הארון פנימה...". הרב אמון נדהם. הוא נזכר מימי לימודיו בישיבת "נר ישראל" בבולטימור, שישנו מונח הלכתי שנקרא "מת מצווה", לפיו אדם שאין אף קרוב שיקבור אותו, מצווה גדולה להתעסק בקבורתו. נרגש הוא ביקש מהאנשים הורים שטיפלו בקבורה לתת לו את אתי החפירה ולקבור בעצמו את הנפטר. במשך שעה וחצי הוא הוציא והכניס את העפר כדי להעניק לאותו אלמוני כבוד אחרון.

לפני שעזב את המקום הוא הביט בשלט שהשאירו על הקבר ורשם לעצמו את שמו של הנפטר. הוא הרגיש שאינו מסוגל להתנתק ממה שקרה ועשה טלפונים למנהיגים מקהילות שונות לשאול אם הכירו את שמו. בין האנשים שיצא לו לשוחח אתם היה מנהל הישיבה שלו מלפני ארבעים שנה בישיבת נר ישראל, הרב הרמן נויברגר. הרב שמע את הסיפור ושפופרת הטלפון כמעט נפלה לו מהיד. "תאמר שוב את שמו של הנפטר", הוא ביקש ולא היו כל ספקות.

התברר שלרב אמון היה קשר עמוק וישיב אל הנפטר הזה. הרב אמון גדל כילד בסיאטל, ואביו רצה מאוד לשלוח אותו לישיבה הוותיקה והמפורסמת. הוא רשם אותו לישיבה, אבל תקופה קצרה לפני תחילת הלימודים הוא פוטר מעבודתו ולא היה יכול לעמוד בשכר הלימוד. הרב נויברגר ראה את הכאב של האבא על המצב החדש שנוצר, והחליט למצוא אדם טוב לב שיהיה מוכן לקחת על עצמו בתרומה את דמי שכר הלימוד. זה היה בדיוק אותו יהודי שהרב אמון השיב לו טובה אחרי ארבעים

שנה והיה זה שהתעסק בקבורתו...

הסיפור המדהים הזה מוביל אותנו לאחת הסוגיות המרכזיות ביותר בחיי היהודי הנמצאת בפרשתינו-מצוות הצדקה.

מסופר על עשיר העיירה שנפל לבור עמוק ובני משפחתו התאספו סביבו בבהלה. הם אמרו: "תן את היד שלך ונמשוך אותך החוצה", אך הוא סירב לתת את היד. הם הפצירו בו: "זה מסוכן, אתה מאבד חמצן בתוך הבור, תן את היד שלך ונציל את חייך", אבל הוא סירב לשותף פעולה.

אשתו רצה בהיסטריה לבית הרב והתחננה שיושיע אותם בחוכמתו. הרב ניגש אל הבור, לחש כמה מילים פנימה והעשיר הגיש את ידו לתוך כף ידו של הרב והועלה החוצה. משפחת העשיר החלו לצעוק נס! נס! הרגיע אותם הרב ואמר "זה פשוט", הקשיבו, פנה הרב לילדי העשיר: "אתם ביקשתם ממנו לתת את היד, אבל הקמצן הזה לא מסוגל לתת כלום. הוא ימות ולא ייתן. אני ביקשתי ממנו לקחת את היד שלי, ידעתי שאם מדובר בלקחת הוא כבר יושיט ידו לקחת. ומשכתי אותו החוצה..."

השבוע, כאמור לא צריך לחפש את הקשר בין פרשת "ראה" ובין המאורע שיחול בשבת זו: ראש חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות. די להקשים לפסוקי הפרשה ולראות את הקשר בולט על פני השטח.

פרשת ראה מצווה את הפסוקים העיקריים בנוגע למצוות הצדקה: "כי יהיה בך אביון מאחד אחיך ... לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך ... פתוח תפתח את ירך ... נתון תתן לו". וגם המילה "אלול" מזכירה את הצורך להוסיף בצדקה בחודש זה. שכן מובא בפסוקים (אליהו רבה ר"ס תקסא) ש"אלול" הוא ראשי תיבות של הפסוק במגילת אסתר "איש לרעהו ומתנות לאביונים", ומכאן שבחודש זה ראוי להדר במצוות הצדקה ולתת יותר מהנתינה הרגילה במשך השנה.

כאן מעניין לשים לב ללשון הרמב"ם בהלכות תשובה (ג,ד): "עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות ... ומפני ענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק במצוות מראש השנה ועד יום הכיפורים יותר מכל השנה". וזה כמובן פלא: מדוע מוציא הרמב"ם את הצדקה מכלל המצוות וקובע שנהגו דווקא "להרבות בצדקה"? הרי הרמב"ם עצמו ממשיך שנהגו "להרבות בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק

במצוות [בכלל]" ולכן יהודים יראי שמים משתדלים להרבות בכל מעשה טוב בימים אלו: טוב ללמוד תורה יותר בימי התשובה, טוב להתפלל בכוונה בימי התשובה, וגם טוב להדר במצוות שבת לקראת ימי הדין?

יתירה מכך: הרי המילה "אלול" עצמה היא ראשי תיבות של כל שלוש היסודות עליהם עומד העולם: ראשי התיבות המפורסם ביותר של "אלול" הוא (אינו הפסוק "איש לרעהו", אלא) דווקא פסוק אחר, ממגילת שיר השירים: "אני לדודי ודודי לי", שקשור עם מצוות התפילה והדבקות בה'. המילה "אלול" היא גם ראשי תיבות של הפסוק שנקרא בשבת הבאה "אנה לידו ושמתי לך", שנאמר לגבי ערי מקלט ורומז לחובת לימוד התורה בימים אלו, כיון שדברי תורה קולטים.

למה, אם כן, בוחר הרמב"ם להעצים דווקא את הקשר בין ריבוי הצדקה להכנה לימים הנוראים? הרבי מליובאוויטש (ליקוטי שיחות ד/89) מעלה רעיון עמוק אודות הסגולה בתוך מתן הצדקה כהכנה לימי הדין.

מתן צדקה הוא דרך עוקפת חקיקה, זה ניסיון לייצר כללים חדשים בקבלת השפע מלמעלה ולעורר סיבה חדשה בגללה – למרות הכול – מגיע לנו לזכות בשנה טובה ומבורכת.

ימי הדין הם ימי ההכרעה, הם הימים בהם מוכרע עתידנו בשנה הבאה לטובה ולברכה, וכאן עולה שאלה פשוטה שכל אדם אמור להרהר בה: באיזו זכות עומדים לפני ה' ומבקשים כל טוב סלה, חיים, בריאות ועושר? שוב ושוב מפצירים "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבתנו בספר החיים" – אבל מהי ההצדקה לדרוש עתיד מופלא כזה? האם הצדקנו את כל השפע שקיבלנו בשנה שעברה כדי לבקש שנה נוספת?

הרי: א. איש מאתנו אינו יכול לקבוע שמעשיו מושלמים והוא ראוי להיכתב ולהיחתם לחיים? ב. גם המעשים הטובים שעשינו הם לא ממש שלנו? גם העובדה שהשנה עשינו כמה דברים טובים, כמו העובדה שבאנו לבית הכנסת להתפלל, נתנו צדקה וכו', היא גם לא ממש בזכותנו, אלא בזכות מה שהקב"ה נתן לנו כדי שנעשה בזה שימוש טוב. אם נתנו צדקה, זה לאחר שהוא נתן לנו ברכה בכסף, אם קמנו להתפלל, זה בגלל שהוא ברא אותנו עם אופי יותר רוחני מאחרים שבגללו אנו מרגישים משיכה להתפלל. אם למדנו תורה, זה בגלל שהוא נתן לנו כישרון שיכול להבין דברי תורה, וכן הלאה.

ימי הדין הם ימי
ההכרעה, הם הימים
בהם מוכרע עתידנו
בשנה הבאה לטובה
ולברכה, וכאן עולה
שאלה פשוטה שכל
אדם אמור להרהר
בה: באיזו זכות עומדים
לפני ה' ומבקשים
כל טוב סלה, חיים,
בריאות ועושר? שוב
ושוב מפצירים "זכרנו
לחיים מלך חפץ
בחיים וכתבנו בספר
החיים" - אבל מהי
ההצדקה לדרוש
עתיד מופלא כזה?
האם הצדקנו את כל
השפע שקיבלנו בשנה
שעברה כדי לבקש
שנה נוספת?!

התפילין על הראש ומאריך בתפילה, ואחר כך לא נשאר
כבר זמן לעסוק בפרנסה. היה שם יהודי עשיר שידע
דבר או שניים בענייני העולם והבין שלרבי זושא לא
נשאר מתי להתפרנס. בכל יום שישי היה ניגש אל שקית
הטלית והתפילין של רבי זושא ומכניס פנימה מטבע
הגון לקנות את צורכי השבת. ואכן מיום ליום הוא ראה
ברכה בעמלו.

יום שישי אחד נכנס העשיר לבית הכנסת וראה שרבי
זושא איננו. השכנים אמרו כי רבי זושא נסע לרבי שלו:
אחיו הגדול, רבי אלימלך. העשיר נדהם לשמוע שרבי
זושא זקוק לרבי מעליו ואמר לעצמו כי אם התמיכה
בתלמיד העניקה לו כזו ברכה, כל שכן שאם יעביר את
התמיכה לרבי של זושא – בוודאי הברכה שלו תוכפל.
הוא נסע לליו'ענסק והפקיד תרומה הגונה בידיו של רבי
אלימלך ובמקביל הפסיק את התמיכה השבועית ברבי
זושא.

באורח פלא, נעלמה הברכה ממעשה ידיו והוא עשה
כמה טעויות עסקיות שפגעו קשות ברווחים. הוא הבין
את הסיבה לכך וניגש למקומו של רבי זושא בבית
הכנסת. הוא התנצל על הטעות שעשה וביקש להבין
למה זה קרה לו? הרי הוא נתן ליהודי גדול, לרבי של
זושא?

ענה הצדיק כך: "קודם לא בדקת אם מגיע לי או לא
מגיע, ראית יהודי מתפלל עד מאוחר והבנת שלא נשאר
לו זמן להתפרנס ולכן נתת בלב טהור. לכן גם הקב"ה לא
בדק אחריך יותר מדי ונתן לך בלב טהור. אבל יום אחד
החלטת שאתה לא רוצה לתת לסתם יהודי, אתה רוצה
לתת לרבי חשוב, לאדם שבאמת מגיע לו לקבל צדקה,
אז גם הקב"ה החליט שהוא לא רוצה לתת ברכה לסתם
יהודי, אלא רוצה לבדוק שאתה באמת ראוי לקבל..."

כעת נבין דבר גדול: לפני שבועיים קראנו את
הפצרותיו הנרגשות של משה רבנו לביטול הגזירה
שנגזרה עליו ולזכות להיכנס לארץ ישראל. הביטוי
בו בחר משה רבנו היה "ואתחנן אל ה'", ומסבירים
המפרשים כי המילה "ואתחנן" היא כמו "ואתחננס",
שכן משה התחנן לקבל מתנם חינוס. חסד וצדקה שאינם
ראויים לו ולא עשה דבר כדי לקבל אותם.

וזה כמובן פלא: האם משה ראוי רק למתנת חינוס? !
וכי יש עוד יהודי בהיסטוריה שראוי לשכר וגמול יותר
ממשה רבנו? הרי לא היה אדם שמסר נפשו למען עם
ישראל כמו משה? במשך ארבעים שנה הוא החזיק
מעמד מול כל ההתקפות והקטטורים שלהם והמשיך
וקידם אותם להגיע ארצה? (מה גם שהוא וויתר על
משפחתו, כפשוטו ממש, והפך את כל עם ישראל
לילדיו)?

עונה הרבי כך (ליקוטי שיחות כד/31): משה לא ראה
בעצמו משהו שיכול לדרוש משהו, שכן הוא ידע שכל
מה שהשיג בחייו – היה מתנה מלמעלה. משה היה
מודע היטב לדרגתו הרוחנית העצומה וידע ששום אדם
אינו יכול להגיע אליה בכוחות עצמו. זאת רק הבחירה
של הקב"ה שהעמידה אותו בתפקיד כזה, ואם הקב"ה
היה רוצה, היה יכול לבחור באהרן או בקורח ואז הם
היו משה רבנו.

ולכן הבקשה היחידה שלו הייתה: "מתנת חנוס",
עשה עמי טובה בחסדך הגדול. ואם זאת הייתה הגישה
של משה רבינו, מה אנשים קטנים כמונו יכולים לבקש?
רק לתת צדקה לאחרים - כדי להיות ראויים לזכות בחסד
מלמעלה שיכתוב את כולנו לשנה טובה ומבורכת, שנה
גאולה וישועה נאו ממש.

למה הדבר דומה: מספרים על אדם שעבד קשה
לפרנסתו והתעשר. הבן שלו גדל אצל אבא עשיר ולא
ראה צורך ללכלך את הידיים. הוא היה ישן עד הצהריים,
אחר כך הולך לבלות עם חברים כל הלילה, וחוזר
חלילה. האבא שהיה טיפוס של עבודה קשה, לא היה
יכול לסבול את הבזבזנות של בנו והיה משפיל אותו
ויורד עליו.

פעם מילאו הצעקות את הבית והבן הרגיש שאינו
מסוגל עוד. הוא החליט לברוח מהבית ולהוכיח לאבא
שהוא לא צריך אותו. הוא ברח מהבית בלי אגורה בכיס
ומצא ספסל ברחוב לישון עליו. כך שכב שבועיים
ברחוב, עד שעבר שם במקרה יריד של המשפחה. הלה
נחרד לראותו על ספסל והציע לו לגור אצלו בקומת
הקרקע ובתמורה יעשה עבורו מעט עבודות בגינה.

אחרי שבועיים שעבד בגינה הוא החליט לחפש
עבודה רצינית. היה לו כישרון מולד באפיית עוגות
והוא נכנס אל אחת הקונדיטוריות בשכונה והציע את
עזרתו. הוא מצא חן בעיני הקונדיטור וזה שילם לו
שכר כפול מהמקובל. אחרי חצי שנה הוא הרגיש בשל
לפתוח מאפייה בעצמו. הוא שכר מקום והחל לעבוד,
אך למזלו הרע בחר מיקום גרוע ואנשים לא עברו שם.
הוא סבל מהפסדים קשים, עד שיום אחד נכנס במקרה
איש עסקים לקונדיטוריה שלו והתלהב מהטעם של
המאפים. הוא הציע להיכנס עמו כשותף ולפתוח חנות
בקניון מרכזי. ההצלחה הייתה מדהימה ולאחר חצי שנה
הם פתחו בשותפות 5 סניפים של המאפייה.

אחרי שלוש שנים טובות הוא הרגיש מספיק טוב כדי
לחדש את הקשר עם האבא. הוא כתב לאביו מכתב:
"הוכחתי לעצמי בשלוש השנים הללו שאני לא זקוק לך.
אני יכול להגיע רחוק גם בלי התמיכה של אבא עשיר
כמוך והנה עובדה: הרכוש שלי נאמד כיום במיליון
שקל".

אחרי שבוע הוא קיבל מכתב חוזר מאביו: "בני
היקר, אני מאושר מההצלחה שלך, אבל למען החינוך
שלך אני מוכרח לצרף את ההבהרה הבאה: אתה בטח
זוכר את אותם ימים נוראים ששכבת כמו כלב על ספסל
ברחוב ובמקרה עבר אדם והציע לך לעבור לגור בביתו.
ובכן, האם שאלת את עצמך מדוע התנדב אותו אדם
להכניס נער מוזנח לתוך ביתו? לאחר כמה שבועות
אותו קונדיטור קיבל אותך לעבודה ושילם לך שכר
כפול – האם שאלת את עצמך מדוע הוא עשה את זה?
והאם עצרת לחשוב כיצד איש עסקים שטעם פעם אחת
מהמאפים שלך, השתכנע להיכנס אתך לשותפות?

ובכן, בני היקר, אין מקריות בעולם. אני הייתי זה
ששלח את הידיד להרים אותך מהספסל, אני הייתי
זה ששילם את המשכורת שלך בקונדיטוריה, ואני
משלם עד היום הזה את דמי השותפות בחמש הסניפים
שפתחת. בשביל הספורט, עשיתי חשבון וגיליתי שעד
היום השקעתי בך מיליון שקל..."

ובכן, אם "ממך הכל ומידך נתנו לך" באיזו זכות
יהודי מבקש "זכרנו לחיים"?

בשביל זה מקדימים ונותנים צדקה לעני. מתן הצדקה
הוא יצירת עילה חדשה לקבל שפע. אנו אומרים לקב"ה:
"רבש"ע, אני נותן לעני בתור חסד טהור, ואנא גם אתה
תיתן לי בתור חסד טהור. אני נותן בלי לבדוק יותר מדי
את העני ואנא תיתן לי בלי לבדוק אחריי יותר מדי. הרי
כל פעם שעובר עני ברחוב, היצר הרע ממלא את הראש
בשאלות: האם מגיע לו לקבל? שייך לעבוד! אולי
העני הזה יותר עשיר מהעשיר שנותן לו... וכן הלאה".
ובכל זאת יהודי דוחה את הספקות ונותן צדקה, וכך הוא
מבקש מהקב"ה שייתן לו בלי לבדוק אחריו יותר מדי.

חסידי מספרים: הצדיק רבי זושא מאניפולי היה עני
מרוד. עד שעות הצהריים היה יושב בבית הכנסת עם

ובחרת בחיים

להתנהל מול ההורים ולכבד את מקומם, זהו המתכון הבדוק ומנוסה לחינוך לערכים והקניית משמעת בקרב התלמידים. המושג 'בית הספר' לא היה קיים מאז ומעולם. בימי בראשית, לא הלכו הילדים לבית הספר.

מי שדאג לחינוכם על כל המשתמע מכך, היו ההורים. הניצנים הראשונים למיסוד מערכת החינוך בתולדות ישראל ולהפיכת החינוך לנושא שגם הציבור נוטל עליו אחריות, נראו לראשונה בתקופת בית שני. בתקופה זו תוקנו תקנות המרחיבות את חובת החינוך ומטילות אותה גם על הציבור. התקנה הקדומה ביותר, המיוחסת לרבי שמעון בן שטח והנוכרת בתלמוד הירושלמי, היא זו: "והוא התקין... שיהיו תינוקות הולכים לבית הספר".

תקנה דומה מיוחסת ליהושע בן גמלא. על תקנה זו אנו למדים מן התלמוד הבבלי (בבא בתרא כא, א): "אמר רב יהודה אמר רב, ברם זכור אותו האיש לטוב, ויהושע בן גמלא שמו, שאלמלא הוא נשתכח תורה מישאל. שבתחילה, מי שיש לו אב, מלמדו תורה. מי שאין לו אב, לא היה למד תורה. התקינו שיהיו מושיבים מלמדי תינוקות בירושלים. עד שבא יהושע בן גמלא ותיקן שיהיו מושיבים מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר, ומכניסים אותו כבן שש כבן שבע".

דברים חריפים ביותר: "אלמלא הוא, נשתכח תורה מישאל". כלומר האמורא רב סבר, שאילו היינו מפקידים את חינוך הילדים רק בידי ההורים, הרי שהיינו מגיעים למצב של חוסר למידה, עד כדי שכחת התורה חלילה. ותקנה זו של יהושע בן גמלא, מייסד בית הספר הראשון נשמרת בקפידה עד היום.

נמצאנו למדים כי חובת החינוך מוטלת הן על ההורים והן על המורים. למעשה, האחריות לחינוכו של הילד מוטלת על ההורים. כמובן שהמערכת החינוכית צריכה לעשות הכול למען חינוכו של הילד, אך ההורים אינם יכולים להתנער מאחריותם. שבת שלום חודש מבורך, ובברכת שנת לימודים שקטה ופורייה.

וכך כתב אדוננו הרמב"ם בספרו (הלכות תשובה ה, א): "רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו, ואם רצה להטות עצמו לדרך רעה ולהיות רשע הרשות בידו, ואין הקב"ה גוזר על האדם מתחילת ברייתו להיות צדיק או רשע... שנאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים, וכתוב ראה אנכי נותן לפניכם היום, כלומר שהרשות בידכם וכל שיחפוץ האדם לעשות ממעשה בני האדם עושה בין טובים בין רעים". עד כאן לשונו הזהב של הרמב"ם. הקב"ה רצה להיטיב לברואיו, ולכן, נטע בהם את כוח הבחירה החופשית. באמצעות כוח זה מסוגל האדם לבחור את דרכו בחיים על פי רצונותיו ולהחליט על צעדיו בהתאם לכושר שיפוטו האישי. אלמלא הייתה ניתנת ביד האדם היכולת לבחור בעצמו את מהלכיו, לא היה טעם להטיל עליו מצוות או חיובים כלשהם.

אם הכול היה מוכתב מראש וניתן לצפות מראש את העתיד להתרחש, לא היה שייך לדון את האדם על תוצאות מעשיו, וממילא לא היה מתאים להעניק לו שכר או עונש על מעשיו. לעומתם האדם, בעל בחירה החופשית, בוחר בעצמו את השכר והעונש שיוטלו עליו. האדם לא יוכל לומר אחר כך: לא ידעתי, טעיתי. הבחירה והברירה היו בידך ויכול היית לבחור בחיים ובטוב במקום ברע ובשלילי.

...

שנה חדשה בפתח. חלון הזדמנויות נפתח עבור המהפכנים, המורים והתלמידים. דף חדש ונקי נפרס על השולחן, וההחלטה כיצד הוא ימולא, נתונה בידי כל אחד ואחת מאתנו. רבים שואלים: על מי מוטלת חובת החינוך? האם ההורים הם אלו הצריכים להתאמץ ולהתייגע למען חינוך הילדים, או שמא המורים, המקבלים משכורת ומחויבים למסור עבודה גבוהה?

התשובה היא, גם וגם. גם להורים וגם למורים ישנה אחריות לחינוכו של הילד. שילוב הכוחות כולם, כשמצד אחד ההורים נותנים גיבוי מלא למורים ולהנהלה ומיישרים קו עם החלטות בית הספר, ומאידך, המורים קשובים לצרכי התלמיד, יודעים

המפגש בין מערכת החינוך הכללית החוזרת לשגרה, ולהבדיל בין החול ובין הקודש - עולם הישיבות - עולם התורה החוזר ללימוד התורה ולהגות בסוגיות הגמרא, קורה בכל שנה באזור תקופה זו, אבל לא באותו תאריך. בדרך כלל "הראשון לספטמבר" יוצא אחרי ראש חודש אלול. אך השנה, התאריכים חופפים. זו הזדמנות נדירה לנצל השנה יותר מתמיד את החודש הזה להטמעת ערכי היהדות והמסורת ולהציג בפני התלמידים את יופי החגים הבאים עלינו לטובה.

חשיבות יתירה אני רואה באפשרות שניתנה לנו כאנשי חינוך והוראה בחינוך הכללי לנצל את החודש שלפני החגים במלואו, ולהכין את תלמידינו כראוי לימים הנוראים וימי החגים שהם הם היסודות של העם היהודי במהלך תקופות השנה, והשנה זה מעשי במיוחד.

ההבדל המהותי בין האדם לשאר בעלי החיים, הוא היותו של האדם בעל בחירה חופשית. זאת, בניגוד לכל יתר ברואי תבל, שמהלכיהם מוכתבים על פי חוקים קבועים מראש. לעומת זאת, בזכות הבחירה החופשית האדם מסוגל להפתיע תמיד. התחזיות ביחס להתנהגותו, לעיתים תכופות מתבררות כליל.

אמנם גם בגופו של האדם פועלים חוקי טבע, כדרך שהם פועלים על בעלי החיים, אולם בשונה מהם, האדם מסוגל לפעול על פי רצונו החופשי. דרכי התגובה של האדם לכל מצב אפשרי הן רבות ומגוונות, מעבר לטבעו ולתכונותיו. אפשרות זו של בחירה היא המאפיינת את מין האדם, ואותו בלבד, והיא ההופכת אותו לנזר הבריא. זו יסוד הבחירה על רגל אחת.

...

כאמור, הבחירה החופשית היא הסממן הבולט של עליונותו הרוחנית של האדם על פני כל יתר היצורים. התורה מדגישה עיקרון זה במקומות רבים. אחד מהם מופיע בתחילת הפרשה: "ראה אנכי נותן לפניכם... ברכה וקללה, הברכה - אשר תשמעו... והקללה אם לא תשמעו".

אמנם גם בגופו של האדם פועלים חוקי טבע, כדרך שהם פועלים על בעלי החיים, אולם בשונה מהם, האדם מסוגל לפעול על פי רצונו החופשי

welcome to the iClimb
experience

אם 22 ב' חזאניס!

מתחם הטיפוס הענק iclimb בירושלים

אוויה אבהיה לכל המשפחה

מה תמצאו במתחם הטיפוס iclimb בירושלים?

האתר
שומר שבת

קירות טיפוס

קו מחשבה

אפשרות לקבוצות, קעמפים
וסדנאות בתיאום מראש

אפשרות לאירועים
וימי הולדת בתיאום מראש

קירות טיפוס לכל הגילאים
ולכל הרמות

מבחר קירות טיפוס
לכל סוגי המטפסים

iclimb JERUSALEM

Sometimes Difficult
Never Impossible

הפרוטה שחסרה ללירה

שהם חשים. האם בעתיד הקרוב נראה 'הזרמת' קולות, שתבטיח לבן גביר וחבריו את צליחת אחוז-החסימה המאיים. ספק גדול.

השינוי האיטי אך המתמיד בנושא הביטחוני בגבולות, עוזר לראש הממשלה במאמציו לשנות את סדר-היום הפוליטי. מבקריו ובראשם אהוד-ברק שעבר כל רסן ואיבד את הכבוד עצמי, ברק גם מינה עצמו וולונטרית לדובר השמאל הקיצון, מאשים את רה"מ שהוא זה שעורר ומעצים את המתרחקות הנוכחית. מפלגת שלושת הרמטכ"לים וכתב במחנה-אחד, נותנים גיבוי ואמון לצמרת הביטחונית, המטכ"ל והעומד בראשו שעושים את כל הנדרש ומתבקש. סדר יום ביטחוני לא טוב לכחול-לבן, וודאי לא לישראל ביתנו. העם נוטה להתלכד סביב ההנהגה המוכרת והמנוסה בעיתות לחץ ביטחוני.

דווקא למחנה-הדמוקרטי השינוי בסדר היום, יכול להעביר מנדט ואולי שתיים מהשוליים השמאליים של כחול-לבן. כשהוויכוח והדיון הינו מדיני/ביטחוני ולא אישי, 'רק לא נתניהו', ישנם שיחזורו הביתה שמאלה שמאלה. כשעל השולחן סדר יום ביטחוני בלבד, מפלגת-העבודה בשיתוף אורלי-לוי בעלת האוריינטציה הסוציאלית-חברתית, בסכנת העלמות מהמפה. למפלגות הדתיות-חרדיות זה משנה בשוליים. רה"מ בנימין נתניהו נקרא 'הקוסם'. נתניהו מומחה-מוכח בבחירות ובניצול ויצירת הזדמנויות למהפך. בתחילת המערכה הנוכחית הוא נראה עייף, אנמי וכבוי. נתניהו השאיר את הבמה לאחרים והסתפק בתגובות פושרות. הוא לא ניהל את סדר-היום. האם רה"מ בנימין נתניהו תיכנן מראש והכתיב את המהפך ושינוי סדר היום הציבורי? האם העיתוי נבחר בקפידה, לא מוקדם ולא מאוחר מדי? שאלות שישאלו. באם נתניהו ניצח וירכיב קואליציה, זה יהיה מאוחר מדי, בניתוח שלאחר מעשה. בשטח ברור שהשינוי קורה וישפיע על גודל הגושים. מפת המנדטים עוד תעבור שינויים קוסמיים ויותר. שלושה שבועות לפני יום-הבחור הכל אפשרי ונזיל.

הבעיה בהעמדת הנושא הביטחוני במרכז הדיון וההוויה בבחירות הקרבות, יכולת השליטה על האירועים. לא אתה המוביל והמכוון. אתה בידי אחרים, לא דווקא שפויים ולא קונבנציונליים בעליל. רקטה שסוטה, רחפן שלא מגיע ליעדו, הפצצה שיוצאת משליטה והמזרח התיכון בוער. זו סכנה שחייבת להיות מחושבת מראש. באם רה"מ תיכנן ולפחות עזר לאירועים להגיע לנקודה הנוכחית, הוא היה חייב לקחת זאת בחשבון. סדר-יום ביטחוני קובע ומשנה חלוקת מנדטים, ומשכך שלטון.

הרשויות המתחייב, יצרה ניכור. חצי מהעם, 'בטוח' שגונבים לו את השלטון באמצעים 'חוקיים' אך לא דמוקרטיים. אמת או לא אמת, לא רלבנטי בעליל. זו ההרגשה והאמונה! במשטר חופשי ודמוקרטי זה אסון, משבר אמוני, הדורש התייחסות ושברית כלים. משכך, ההתגייסות העממית האוטומטית של מרכיבי גוש הימין, מאחורי רה"מ נתניהו, למרות הערפל שמעליו. האופוזיציה מעוניינת ומנסה להכתיב סדר-יום של דיון בלתי פוסק ביושר ויושרה אישיים של רה"מ וסביבותיו. עד השבוע זה הצליח. על עשרות-אלפי הקולות הניידים שבתוך, זה גורם משפיע ומכריע. הקולות של 'כולנו', קולות אורלי-לוי ומשה-פייגלין שלא עברו, מונחים על הדלפק, נכונים להשפעה. במציאות הפוליטית בישראל, כשהגושים כמעט שווים, בעזרתם ואיתם ניתן להעביר שלטון. לקואליציה ולרה"מ אישית נוח להכתיב סדר יום מדיני/בטחוני/כלכלי, שם ניתן להוכיח הצלחות מוכחות.

המצב הכלכלי בישראל מצויין, מדיניות הקלות במיסים לצד רווחה כלכלית מוכחת. כמובן עם תיקונים והדגשים נדרשים, בפרט למערכת הבריאות והרווחה הסובלות מתת תקצוב. כשבעיית הדיור הלא פתירה מרחפת ומטילה צל כבד. הבעיה, האטה כלל עולמית שבמוקדם או מאוחר תגיע ותורגש גם בישראל. בנק-ישראל ומדיניות ממשלתית מפוכחת ומפוקחת ע"י בעלי מקצוע, מיתנו את ההשפעות ההאטה העולמית על המשק הישראלי. זרימת הון מסיבית פנימה, ייצוא ההייטק, המוח-הישראלי, לכל העולם, ייצוא שהחליף את ייצוא התפוזים והיהלומים ההיסטוריים. גילוי מאגרי הגז, הייצוא הביטחוני והמדעי ביססו את כלכלת ישראל והפכו את המטבע הישראלי לחזק-בעולם.

רה"מ לא מפסיק לנופף בהצלחות הכלכליות ומצב המשק. בבחירות הקודמות נתניהו טיבל זאת בפגישות מדיניות עם מנהיגי העולם, בחודש שקדם לבחירות לכנסת 21. זה לא הספיק לליכוד ולימין לקואליציה. בגידת איווט-ליברמן ואיבוד מאות אלפי הקולות שלא הגיעו לאחוז החסימה, לגוש הימין, השאירו את הגוש על 60 מנדטים בלבד. 'הפרוטה שחסרה ללירה'. לנתניהו אין מה לחדש במגרש המדיני והכלכלי. אדרבא בכלכלה יש נסיגה וגרעון תקציבי גדול שהוסתר עד לאחר הבחירות, לא קריטי אך לא אופק ורוד.

בכדי לנסות ולשנות את המציאות הפוליטית, צריך גוש ימין של 61 מנדטים. רה"מ מאמין שזה ניתן ואפשרי. לצורך כך נתניהו אינו חוסך במאמצים להבטיח את מיקסום קולות הימין. נתניהו חוזר ונפגש עם ראש 'זהות' משה-פייגלין בכדי לשכנעו לפרוש מהמירוץ, תוך קריאה לאוהדיו לתמוך בליכוד. ההבטחות ימומשו עם ההצלחה. מגעים מתנהלים גם עם עוצמה יהודית. איתם הרבה יותר קשה, בגלל הריחוק והפגיעה האישית

סדר היום הפוליטי-ציבורי השתנה. מבלי משים, כנראה בכוונת מכונן. השיח הפוליטי בשבוע האחרון חזר להיות ביטחוני. האיום הקיומי מהתעצמות האויב האיראני מעבר לגבולות, הפעולות הישראליות הנעשות להרחקת הסיכון, התוצאות שעלולות להתפתח מצפון ומדרום. בנוסף, זליגת ירי רקטי, בלוני נפץ ואיום על הגדר, על בסיס כמעט יומיומי מכיוון הרצועה. טוב מאד לליכוד-ימין. בבחירות הקודמות רה"מ בנימין-נתניהו במסע 'חובק עולם', בידל עצמו כמנהיג עולמי! מול פוליטיקאים ועסקנים, לא כוחות. בדלית ברירה, סיסמת הבחירות של הגוש שמשמאל, 'רק לא ביבי'. אישי. לא ויכוח ענייני, וודאי לא מחלוקת על דרך ו-או שיטה, קפיטליזם מול סוציאליזם, שטחים תמורת שלום, כן או לא, למו"מ תחת טרור מתמשך. בסיטואציה שנוצרה כיום בפוליטיקה בישראל, כמעט כל אחד ואחד מהדמויות במרכז הפוליטי, יכול למצוא עצמו ב-2 המפלגות המרכזיות, ליכוד, כחול-לבן, ו/או מפלגות הלוויין, למעט במפלגות הקיצון והערביים. הוויכוח הנוכחי לחלוטין אינו על דרך, אישי! מי-כן? ובעיקר מי-לא? ותו לא. לגופו של איש ולא לגופו של עניין. ללא תקדים במגרש הפוליטי.

העננה הפלילית שמרחפת מעל ראשו של רה"מ בנימין נתניהו, מחזקת ומלכדת את תומכיו ומאגדת ממול את כל מי שלא! בהעדר ויכוח ענייני ומהותי, בכדי להצדיק את שינוי והחלפת האישים גנץ או נתניהו צריך או, לפסול-נתניהו. או לגמד-גנץ. מלחמה-אישית. אלו האג'נדות והקמפיינים של מערכת הבחירות הנוכחית. מועמד גוש הימין, פסול-אישית! או, מועמד גוש השמאל, גמד-פוליטית! ע"כ יהום הסער וע"כ נטושה המערכה. מזכירים נשכחות, חוזרים להיסטוריה, נזכרים בפליטות-פה, פעולות שכשלו, רעיונות שאבדו, כלום על העתיד, העבר נבחן בזכוכית מגדלת, האישים שמסביב משניים לחלוטין, התנהגויות העבר משליכות על העתיד הקרוב.

רה"מ בנימין נתניהו, עם ניסיונו העשיר, כשרונותיו המגוונים, קשריו עם מנהיגי העולם, החברות האישית עם מנהיגי העולם טראמפ ופוטין, מתבלט כגוליבר בארץ הגמדים. העובדות לא משתנות. האפשרות היחידה לנצח ולהדיח את נתניהו, לקעקע את יושרו ויושרתו, לפגוע באמינותו ובטוהר כוונותיו. במדינות דמוקרטיות שהשלטון עומד לבחירה, שחיתות פוליטית ואישית מפילה ממשלות ומסקלת מנהיגים ללא קשר ליכולותיהם, פועלם והצלחתם.

גירת הרגלים של היועמ"ש, ההיטפלות האישית של הפרקליטות, העובדה ששנים עוברות וכתבי אישום לא מוגשים. האג'נדה הברורה של רשויות החוק שלא מסתירות את עוינותם לגופי הימין, ולעקרון הפרדת

המצב הכלכלי בישראל מצויין, מדיניות הקלות במיסים לצד רווחה כלכלית מוכחת. כמובן עם תיקונים נדרשים, בפרט למערכת הבריאות והרווחה הסובלות מתת תקצוב.

לוח מזל וברכה
זה הלוח הכי חזק במגזר החרדי !

- ✓ עשרות אלפים מצאו פרנסה
- ✓ עשרות אלפי דירות נמכרו ו/הושכרו
- ✓ עשרות אלפי משפחות יצאו לחופשה
- ✓ עשרות אלפי מכוניות החליפו ידיים

[illegible]

בשביל הצלחה מובטחת
התקשרו עכשיו 03-6162228

נכד של מעלה

סירת טורנטו חותכת את המים מבט ממעל

זה התחיל בטפטוף של מטיילים ובשנים האחרונות הזרם הולך וגובר: אלפי משפחות חרדיות גילו את נופיה הקסומים של עכו העתיקה ובוחרים לטייל בבין הזמנים בעיר הצפונית שתושביה חיים בדו-קיום עם ערביי העיר • אוריאל צייטלין הצפין אל עכו וגילה טיילת שוקקת באלפי משפחות חרדיות שנהנות מאטרקציות ימיות, דוכן פלאפל מהדרין שנפתח בטיילת ע"י בחורי ישיבה, קריאות מנחה ומעריב כשברקע קולות המואזין, קעמפים של ישיבות שבחרו בעכו כיעד הנבחר לשנה זו והרבה אופטימיות לקראת השנים הבאות • הרה"ג רבי שמואל סבח שליט"א, מרבני העיר, מקווה שהעירייה תשקיע משאבים לטובת הנופשים החרדים שנעים בהמוניהם לעיר

|| אוריאל צייטלין ||

ר גע, אבל איפה מוישי", שואלת אחות מודאגת שאחיה אבד לה בהמון החרדים בטיילת עכו. שעות צהריים יום חמישי ואוטובוס עירוני זורק אותי היישר אל סמטאות עכו העתיקה ממש בסמוך לדוכן מיצים של גברת מבוגרת ערבייה. מפה נותר לברר עם זוג חרדי נחמד כיצד מגיעים אל הטיילת והנה תיכף אנחנו שם.

לא קל למצוא מקום טיול טוב כאשר בראש ובראשונה גדרים הלכתיים הינם פרמטר חשוב. צריך מקום שמהותו אינו סותר את אורח החיים החרדי, שלא יהיה מחלל שבת, של תימצא פריצות ועוד ועוד. לא רבים הם המקומות הללו ועד שיש כמה מהסוג הזה, לעיתים בית המשפט מגיע ואוסר עלינו להשתתף באירועים המתאימים. כך העיר עכו מצאה את עצמה בחמש-שש שנים האחרונות מוקד עלייה לרגל של משפחות חרדיות איכותיות ביותר.

ככל שהטיילת קרובה יותר, אני רואה עוד ועוד משפחות חרדיות, עגלות ושיירות ילדים – נראה "מודיעין עלית העתיקה". ואז מעיקול בתוך סמטאות עכו, נראים בני משפחות על עגלות וסוסים, עושים את דרכם אל סיור מהנה בעכו העתיקה. מהצד השני, אפשר לראות עשרות אם לא מאות ממתנינים בתור לאטרקציות השונות, כאשר מכיוון נוסף, אברך בחולצת 'תנובה' ועליה חולצה לבנה, קורא "מנחה, מנחה". הטיילת חרדית לחלוטין!

עוד הוכחה לעד כמה המקום חרדי? הנה סוד מקצוע: כאשר רוב המרואיינים מבקשים להתראיין בעילום שם – בצורה חד משמעית אפשר לקבוע שהם חרדים. למעשה לאורך כל היום ניסיתי לענות על שאלה אחד, מה מביא את החרדים לשם. מדובר במקום מרוחק בצפון הארץ, בטיילת עצמה לא ניתן כמעט למצוא אוכל כשר (למעט מקום אחד, נרחיב בהמשך), הנסיעה מתישה, אבל החרדים נוהרים בהמוניהם. המרואיינים סיפקו תשובות לעניין זה: האזור הוא ערבי וידוע שהערבים מקפידים על צניעות, אין חשש מחילולי שבת באטרקציות, כיוון שבעלי העסקים גם הם ערבים. באזור לא נראים

כמעט יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות וגם כי יש שם מקומות בילוי נהדרים.

"אווירה אותנטית"

היעד הראשון שאני נכנס אליו, זה חנות נרגילות – שם ראיתי שני בחורי ישיבה יושבים ומעשנים ונראה מתאים לקיים איתם שיחה. "כל שנה בשלש שנים האחרונות אנחנו מגיעים לעכו", פותח בשיחה אחד מהם. "תשמע, יש פה רוגע אם אני רוצה, יש

פה המוניות בטיילת, אווירה חרדית כשרה למהדרין וזה מה שאנחנו צריכים. אתה רוצה שכטה", הוא מציע שאיפה מהנרגילה. אני מסרב. "כל שנה אנחנו מבקרים פה אצל 'סבתא נרגילה'", הם מכנים את בעלת העסק בו אנו נמצאים ומוסיפים כי "היא יודעת שאנחנו לא אוכלים, רק מעשנים בגלל כשרות. יש משהו שקשה להסביר אותו באותנטיות הערבית שמושכת אותנו לפה כל שנה", הם משתפים בדיוק בזמן שמחוץ לחנות מתקיימת תהלוכת שירה וריקודים לקולות דרבוקה והנה אנחנו רואים חתן

בית כנסת הרמח"ל

עכו ברבע האחרון של המאה ה-19

בית קפה ערבי שנה לאחר קום המדינה

בגיר במבצע
שאורז לכם
הופעה
מושלמת

מכנסיים
149 ₪

בלייזר
349 ₪

BAGIR 8

בני ברק: כהנמן 72, רבי עקיבא 55 | ירושלים: כנפי נשרים 5, עמוס 10
בכפוף לתקנון המבצע, מלאי מינימום 300 יח', בין התאריכים 12-30.8.19, י"א עד כ"ט באב

וכלה בראש התהלוכה שממשיכה דקות רבות לידנו. באחת הפינות, משפחה עומדת ואינה יכולה להמשיך בגלל ההמוניות שבתהלוכה וסבתא מ'סבתא נרגילה', מזמינה את המשפחה לשהות בחנות עד שהתהלוכה תתקדם.

היעד השני אליו אני מגיע, הוא אזור 'סירות הטורנדו'. סירות הטורנדו הן האטרקציה המדוברת ביותר בקרב ילדי המטיילים בעכו. התיישבתי על סלע שנותן לי מבט אל מי הים כאשר מצד אחד, אב משפחה מוציא קופסות עם פירות ובצד השני משפחה מטפסת בזהירות על הסלעים ומתמקמת לתמונה משפחתית יפה. הנוף העתיק בשילוב הים נותן רוגע אינסופי, אולם כאשר אני מסתובב אחורה – אל כיוון הטיילת, ניתן לראות המוני חרדים, מזכיר במעט את רחוב רבי עקיבא הבני ברקי בערב חג.

סירה אחר סירה מופיעות מן הים. מדובר בשיט הטורנדו האינטנסיבי. הסירות חותכות את המים באופן מהיר במיוחד וצהלות אדרנלין נשמעות למרחוק. קבוצות קבוצות, בחורי ישיבות, משפחות ועוד, עולים על הטורנדו ויוצאים לסיבוב בלתי נשכח. כמו כן, אפשר לראות סירות גדולות יותר יוצאות עם מאות לסיבוב מהנה באזור, כשקולות המוזיקה הערבית השגרתי מוחלפות הפעם במוזיקה חסידית. טרם השקיעה אני יורד לאתר מניין ולשמחתי מתברר כי זה לא עניין סבוך. מספר מניינים מתקיימים במקביל ובזה אחר זה ואולי עשרות פעמים התנהל במקום הזה הדיון הקבוע של "כיוון התפילה".

עכואי מילדות

"פעם ראשונה שאני דורך בעיר עכו ואני כמעט בן 50 וסבא כבר", מספר הרב יוסי נווה מבני ברק כשסביבו ארבעת ילדיו. "אח שלי סיפר לי שיש כאן 'אחד עם טורנדו וזה...' אני אף פעם לא עשיתי טורנדו והנה אני פה", הוא משתף אותנו בנימה מרוצה. "אז עלינו על סירת טורנדו והנהג הפתיע אותנו בנסיעה מהירה במיוחד. שאלתי אם יש דבר כזה גם אצל השכנים שלנו בתל אביב ואמרו לי שרק בעכו זה כל כך עוצמתי. אחי הגיע במיוחד בשביל זה וכשהגעתי באמת ראיתי שזו חוויה מדהימה", הוא אומר ומסכם את החוויה בעיר הצפונית במילותיו: "אתה כאילו בירושלים, עיר חוף עם הערכים יידישתיים ועיר מלאה חרדים. הנופש הבא שלי זה פה בעזרת השם", הוא קובע. אפשר להתרשם שהרב יוסי נווה, אינו מקל ראש חלילה בעניינים הלכתיים והשקפתיים וביקשנו ממנו לספר לנו מנקודת מבטו על ההקשר הזה והוא מצא רק בעיה אחת: "יש פה בעיה מאוד גדולה עם הכשרות בכל החנויות ועד שראינו קלחי תירס, התחיל דיון האם זה בעייתי מבחינת תולעים או לא. ואני טענתי שלפי מה שידוע לי, אין בעיה ואמרו לי 'תשמע, זה כן בעיה'. העניין הזה עוד טעון בדיקה מבחינתי".

לסיום סיפרו ילדיו שהם מאוד מאוד נהנו, כאשר הקטן משתף שהוא קצת פחד מהשיט בטורנדו. מה שאני לא סיפרתי לו, שאני לא עושה טורנדו כי אני מגדולי הפחדנים בדורנו והלב שלי לא עומד בנסיעה ברכבת וטורנדו באותו היום. עובר אורח נוסף העונה לשם צורי מוסיף כי גם הוא בדרך לשיט עם משפחתו שממתינה מאחוריו והוא שמע על עכו מחבר שגר בעיר וסיפר לו את הנעשה בעיר בתקופת בין הזמנים בשנים האחרונות.

הוא אומר. "אני מגיע ממשפחה שרובה בנות", מספר אחד מהם. "הפעילויות המשפחתיות תמיד התאימו לבנות, אז החלטתי שאני יוצא לפה לבד עם חבר. ההורים שלי שמודעים למצב נתנו לי כסף לטיול היום והנה אני פה". הם מוסיפים ומספרים שישירות רבות יוצאות להתרענן במקום הזה בשנים האחרונות ואפילו מהישיבות הטובות ביותר. המומחה שלנו לענייני עכו שהיה פה לפחות עשר פעמים, אומר את מה שאמרו לנו רבים –

שני בחורי חמד האחד מירושלים והשני מאופקים מתיישבים איתי לשיחה ולא מוכנים לגלות לי את שמם מחשש "שיעיפו אותנו מהישיבה". האחד נמצא פה בפעם הראשונה ואילו השני כהגדרתו הפסיק לספור מהפעם העשירית. לראשונה הוא הגיע עם ה'חיידר' ומאז הגיע פעמים רבות והיה מחלוצי המקום. כאשר המקום הפך ליעד חרדי מובהק, הוא החל מזמין את חבריו למקום ושוקל להביא את בני משפחתו כי הוא "רואה שהמקום ממש יתאים להם",

שהאקסטרים מושך לפה הרבה מהמטיילים. בנוסף הוא אומר כי לחיכוך עם ערביי המקום יש משקל רב על הגעת חרדים, וודאי כאשר מדובר בצעירים. ואולי זה הזמן לפתוח את זה: עכו היא עיר בעלת דו קיום למופת. אי אפשר לחוש רגע אחד של אימה מצד הערבים. הזכויות נשמרות ורבים מהם סולדים מהאלימות שמתקיימת בשאר אזורי הארץ. "לא מבין מה יש להם", אומר לי צעיר ערבי ומוסיף: "זה המצב וככה זה יישאר, עכשיו צריך להתקדם ולאהוב אחד את השני. אנחנו בני דודים", הוא מזכיר. באחת הסמטאות ראיתי בעיניי נער ערבי נותן סטירה קטנה לאברך חרדי שהגיע למקום. תושב עכו חרדי מסביר לי, כי זה נער שובב וזה לא על רקע שנאה. אם זאת, צריך להזכיר כי בשנת 2009 היו 'אירועי יום כיפור' בעכו. ביום כיפור באותה שנה, ערבי תושב המקום, נסע ברכבו כמה רחובות בכדי לקחת את ביתו לבית. אולם, היו מי שראו בכך פרובוקציה והחלו לתקוף אותו. בתגובה לכך, פרצה מתיחות שנגררה לאלימות הדדית במשך מספר ימים. מאז, מנסים התושבים לאחות את הדו קיום באזור והוא הפך לנפיץ במיוחד. כל אירוע יכול להוביל לכאוס בעיר שמתפארת בדו קיום – שהוא רצון הצדדים. לידי עובר יעקב ברנדס איש חסידי בעל הדרת פנים שממהר מאוד. בפחות מדקה הוא מסכם את החוויה שלו: "המנטליות הערבית מאוד מסתדרת עם המנטליות החרדית, בהמון תחומים ולכן הם זורמים ביחד וזה סביבה מאוד נוחה. זה גם לא מסובך מבחינה הלכתית כי הם לא מחללים שבת. הצניעות פה למופת, חסדי השם ולא צריך יותר מזה", הוא עוזב אותנו במהירות כשלידנו מישוהו שואל מוכר ערבי אם יש פה

"המנטליות הערבית מאוד מסתדרת עם המנטליות החרדית, בהמון תחומים ולכן הם זורמים ביחד וזה סביבה מאוד נוחה. זה גם לא מסובך מבחינה הלכתית כי הם לא מחללים שבת. הצניעות פה למופת, חסדי השם ולא צריך יותר מזה"

קהילה חרדית מכובדת

ישראל סבח, לומד בישיבה בירושלים והוא בן למשפחה שורשית בעכו ונכדו של הרה"ג רבי שמואל סבח, מרבני העיר עכו. הוא מכיר את עכו ישר והפוך. בשיחה שקיימנו איתו, הוא לא מסתיר את אהבתו לעיר. אל מול המים שהספיקו להשחיר ומול מאות

איפה ליטול ידיים... ממול, משפחה חרדית גדולה מוציאה אוכל ביתי ומתמקמת על ספסל, כשבסמוך מתקיים מניין לתפילת ערבית ועוד משפחה ממהרת לאוטובוס פנימי. שקשוק עגלת סוסים מובילה מספר לא מבוטל של בחורים חסידיים לכיוון ההפוך. באמת יעד נהדר – גם לי ברמה האישית.

בכל ימות השנה זה יעד
לתיירים, יש פה מסעדה
שהיא ספינה - זה
מהמקומות הבודדים
בעולם שזה בנוי ככה, ויש
את העיר העתיקה מלאת
ההיסטוריה שמביאה את
התיירים לפה. בימי בין
הזמנים, מחליפים אותם
החרדים

מטיילים, אנחנו יושבים בפינה שקטה והוא מספר
על הקהילה החרדית ולא רק: "יש כאן קהילה חרדית
מכובדת, אפילו כמה קהילות. סבא שלי כאן כבר
למעלה מחמישים שנה והוא זכה להחזיר הרבה
יהודים בתשובה", הוא מספר ומוסיף על תנועת
החרדים הערה בנמל של חרדים כי "אני גם פה מאז
שאני תינוק ורק בשנים האחרונות יש פה כל כך הרבה
חרדים. טבריה והמקומות הללו, כבר 'פאסה', הוא
אומר ואני נאלץ להקריב אליו את מכשיר ההקלטה,
כיוון שקולות המואזין מפריעים לנו בשיחה.

קולות המואזין גוררים אותנו שוב לשיחה על דו
קיום והוא אומר כי כולם אוהבים את כולם ומכבדים
את כולם והסוחרים הערבים בוודאי נהנים מתנועת
החרדים הגדולה באזור. "אני יספר לך סיפור, יש פה
קבוצות של נערים ערבים שאוהבים לעשות בלגן –
לא בגלל דת – סתם ילדים – ויום אחד לפני ארבע
שנים, משהו נתן לאבא שלי סטירה וברח ואבא שלי
אדם מאוד מכובד בעיר, הוא אחראי על הכשרות. יום
אחרי זה, הגיעו כל הידידים שלו הערבים וביקשו
סליחה וגם תפסו את הנער שעשה את זה מבלי לערב
את המשטרה. השיח' של העיר הגיע לסבא שלי
עם פרחים יחד עם עוד כמה אנשים מכובדים בעיר
העתיקה וגם הם ביקשו סליחה". אני מספר לו כי
באחת הסמטאות ראיתי בעיניי נער ערבי נותן סטירה
קטנה לאברך חרדי שהגיע למקום. וסבב, מסביר לי,
כי זה נער שובב וזה לא על רקע שנאה. "הוא כנראה
ילד מופרע שלא משקף את המצב. הוא היה עושה
את זה אם היה יהודי וגם אם היה חרדי. אם תספר את
זה לסוחרים פה, הם בעצמם יחפשו בעצמם את הנער
ויסגרו אותו חשבון".

לשאלתי האם התיירים החרדים מחליפים תיירות
חילונית, הוא אומר שהיא מחליפה תיירות מחו"ל.
"בכל ימות השנה זה יעד לתיירים, יש פה מסעדה
שהיא ספינה – זה מהמקומות הבודדים בעולם שזה

אני ברמה האישית מזמין לפה חברים ועושה להם
סיורים בעיר והם פתאום גילו מקום מדהים", הוא
עונה לשאלה איך החרדים יודעים לבוא לעכו. סבב
מצביע על דוכן פלאפל ומספר כי זה דוכן הפלאפל
הכשר היחיד בכל הטיילת שנפתח השנה על ידי
בחורי ישיבה. בפעם הראשונה, למטיילים המחפשים
מהדרין, יש איפה לסעוד, כאשר נראה שבשנים
הבאות עוד ועוד בעלי עסק יפתחו במקום חנויות או
יעברו לכשרות מלאה.
את הדרך לעכו עשיתי ברכבת בעוד שאנשים

בנוי ככה, ויש את העיר העתיקה מלאת ההיסטוריה
שמביאה את התיירים לפה. בימי בין הזמנים,
מחליפים אותם החרדים. אגב, דיברנו עם בעל
המסעדה בספינה ויש סיכוי שהוא יהפוך את המקום
לכשר", הוא מציין בלהט.
ישראל סבב מוכר מאוד בקרב השוכנים בנמל
ובטיילת ויש לו גישה מלאה לכל מקום ולכל עסק.
אפשר להתרשם שהוא חי את המקום והיה בה עוד
מבראשית תקופת החרדים במקום. "החרדים מכירים
את המקום מפה לאוזן ע"י אנשים שהיו פה ואפילו

יום אחד לפני ארבע
שנים, מישהו נתן לאבא
שלי סטירה וברח ואבא
שלי אדם מאוד מכובד
בעיר, הוא אחראי על
הכשרות. יום אחרי זה,
הגיעו כל הידידים שלו
הערבים וביקשו סליחה
וגם תפסו את הנער
שעשה את זה מבלי
לערב את המשטרה.
השיח' של העיר הגיע
לסבא שלי עם פרחים
יחד עם עוד כמה אנשים
מכובדים בעיר העתיקה
וגם הם ביקשו סליחה

למה שקורה בצפת ובטבריה. "משנה לשנה מגיעים יותר ויותר אנשים חרדים ואנחנו ממש מברכים על כך. זה עומד להיות יעד יותר לוחט מטבריה", הוא מפתיע. "90 אחוז מהקעמפים העבירו את האטרקציות הימיות לכאן. אני מדבר איתך על מיר שכרגע נמצאים פה, על ישיבת יסודות, מאור התורה ועוד ישיבות מובחרות ביותר".

לסיום, ניתנה לנו הזכות לשוחח עם הרה"ג רבי שמואל סבב שליט"א שבוחר להביע צער על כך שהעירייה לא דואגת למקום כדבריו: "אני מצטער שהעירייה לא דואגת למקום הזה שבאים בסך הכל בבין הזמנים אלפים אלפים של חרדים בלי עין הרע ולא דואגים להם לא לשתייה ולא לשירותים וגם לא למקומות ישיבה. אפשר לעשות הרבה לטובת האנשים כאן".

נראה שהנושא מטריד מאוד את הרב סבב שליט"א עד שהטריח את עצמו למקום על מנת לראות את המצב מקרוב.

נוספים עשו ברכבים פרטיים. סבב מציין באוזנו כי זו הדרך המומלצת להגיע מהמרכז לעכו. הוא באופן אישי נוסע עם הרכבת עד תל אביב ומשם לירושלים בכל פעם שנוסע לישיבה. הדרך באמצעות רכבות מהצפון הרחוק ועד לירושלים, לוקחת לו בערך שעותיים וחצי וזה מלמד כמה קל היום לתושבי המרכז להגיע לפה".

שאלנו אותו האם יש פה חוף נפרד, והוא מספר כך: "עד לפני כמה שנים היה פה חוף ברמה מאוד מאוד גבוהה ולצערנו לפני שנתיים העבירו אותו למקום פחות טוב ואם אנחנו יכולים לפנות באמצעותכם, אגיד כי תושבי עכו לא רואים את זה בעין יפה ונשמח לקבל את החוף שלנו בחזרה".

בעכו יש נציגות של מפלגת ש"ס ובבחירות המפלגה הצליחה להכניס 2406 קולות. במקום יש בערך אלף חרדים, ע"פ תושב העיר, מה שאומר ששאר הקולות כנראה קולות מסורתיים.

ישראל סבב אומר גם שנפוצה פה התופעה של השכרת בתים מצד חרדים בימי בין הזמנים בדומה

שקעה במצולות

רק אחוז אחד מתוך מי האוקיינוס נחקר על ידי מומחים, ולמרות זאת מתגלים חדשים לבקרים תגליות מרעישות על ערים אבודות ששקועות זה אלפי שנים במעמקים • מהן סיפורן של הערים האבודות? כיצד נעלמו לפתע? מי האנשים שגרו בהן? והאם זה הבסיס למיתוס של אפלטון אודות היבשת האבודה?

|| איילה אבן האזל ||

גלים באוקיינוס

אדמה, וכנראה בשילוב של גלי צונאמי פתאומי. אפלטון בחיבורו אכן מציין כי העיר האבודה אטלנטיס הוחרבה כתוצאה משני סיבות אלה. האם זו היא האטלנטיס - העיר האבודה ? לא ברור. מה שכן בזכותה של האגדה, נמשך המחקר התת הימי בתקווה לגלות ממצאים וכך נחשפו עוד ועוד ערים קדומות מתקופות לא ידועות.

חוקרים אחרים מארצות הברית מנסים להצביע על היבשת האבודה באזור ביצות של דרום ספרד. החוקרים האמריקאים מדברים על גל צונאמי ששטף 100 קילומטר בתוך היבשת. תאוריה שאומנם קשה לנו להבין אותה, אומר פרופסור פרוינד מקונטיקט, אך מסתבר כי זה מה שארע. הצוות עשה שימוש בצילומי לוויין של עיר אקראית שנראתה כעיר ששקעה במצולות – ואיתר את המקום מצפון לעיר הספרדית “קאדיס”. לפי התאוריה של הצוות שם מתחת לאזור ביצות קבורה היבשת הנעלמת “אטלנטיס”. ממוצא מעניין נוסף שגילה פרופסור פרוינד, סדרה משונה של “ערי אנדרטה” במרכז ספרד. לפי התאוריה את הערים הללו בנו פליטי אטלנטיס בתבנית עירם מולדתם.

מסתבר כי גם ליהדות יש מה להוסיף בעניין זה. וכך כתב הרב מנשה בן ישראל, לפני 5,000 שנה בימיו של אנוש בן שת בן אדם הראשון – שהחל להפיץ את הרעיון של עבודה זרה, לצורות פיזיות מתוך כוונה שהם יהיו אמצעי בין הנבראים לבורא, אז ציווה הקב”ה את הים להציף את היבשות שהיו בים התיכון. וכך גם היה בתקופת דור הפלגה לפני 3,800 שנה. כמבואר במדרש (בראשית רבה פרק כג’) ולכן לפי דעת הרבה מהפוסקים על ראית הים התיכון אין מברכים “עושה מעשה בראשית” היות ולא נוצר בראשית ימי הבריאה אלא מברכים “ברוך שעשה את הים הגדול.” וזאת מעבר למעשה המבול ששטף את העולם בימיו של נוח – סיפור המבול שהיה ידוע בקרב כל תושבי הים התיכון, ולפליאת החוקרים גם בקרב האינדיאניים באמריקה מוכר הסיפור אודות המבול שבא להעניש את החוטאים, כאשר המשפחה בעלת הרף המוסרי הגבוה ביותר זוכה להינצל. לאיצטקים היה נוח

למיצר גיברלטר – שסימלו את קצה העולם שהיה מוכר בעת העתיקה. העמוד הצפוני הינו צוק גיברלטר והעמוד הדרומי – הינו הר אצ’ו בסאוטה המובלעת הספרדית במרוקו או הר ג’בל מוסא במרוקו. (את האגדות אודות קצה העולם שמסתיים במיצר גיברלטר הפיצו יורדי הים הפיניקים שרצו למנוע ממתחרים לגזול את פרנסתם כיורדי ים נועזים.)

חוקרים רבים מתייחסים לסיפור כאל משל בלבד אך יש רבים אחרים שמקבלים את הסיפור כפשוטו.

אחת ההשערות הרווחות כי האי שקע במים, לפי אפלטון מדובר באי באוקיינוס האטלנטי אך, לפני כארבעים שנה שנים התפרסמה תגלית חדשה ומפתיעה - עיר אבודה בשטח 30 אלף מ”ר ששקעה במי הים התיכון לפני כ-5,000 שנה, נמצאה מדרום ליוון דווקא. ארכיאולוגים וגיאולוגים רבים מבריטניה ומיוון הגיעו לחקור את העיר שנקראת “פבלוטרי” וטוענים כי אין ספק כי זאת העיר העתיקה ביותר בעולם ששקועה מתחת למים. אחד החוקרים ד”ר הנדרסון אמר:

“השרידים שלה מתוארכים בין השנים 2,800 ל-1,200 לפני הספירה, הרבה לפני ימי התהילה של יוון הקלאסית. ישנם בעולם אתרים עתיקים יותר השקועים בקרקעית הים, אבל אף אחד מהם אינו יכול להיחשב לעיר מתוכננת כמו זאת, ולכן היא מיוחדת”

העיר התגלתה לפני ארבעים שנה אך רק בתקופה האחרונה התאפשר לארכיאולוגים ימים לחקור אותה בצורה יסודית באמצעים טכנולוגים. וכך התגלתה ביוון בפעם הראשונה עיר כה קדומה, עתיקה יותר מתקופת אפלטון. הממצאים של העיר גררו תגובות משתאות של החוקרים: מבנים, חצרות, קברים חצובים בסלע, רחובות ראשיים ועל קרקעית הים – חרסים מרתקים, ובנוסף אולם גדול שהיה משרת בזמן העתיק את האליטות. מכך הגיעו החוקרים למסקנה כי מדובר בעיר אריסטוקרטית – שמשום מה מסיבה בלתי ברורה, לפתע שקעה במצולות. האפשרויות לאסון שעבר על העיר מגוונות, אך החוקרים מאמינים כי אין מדובר בעליה פתאומית של מפלס מי הים, אלא בשקיעת הקרקע כתוצאה מרעידת

תבור כי ישנה תופעה: ערים עתיקות ששקעו במים ונעלמו מאין כל. אולי שמעתם על האטלנטיס? העיר האבודה אותה תיאר בקסם רב אפלטון? העיר שהייתה לשם ולתהילה הציתה את דמיונם של חוקרים רבים והרפתקנים שהחליטו להתחקות על עקבותיה. אולי שמעתם על העיר שהתגלתה מתחת למים באזור חופי אלכסנדריה של מצרים? ואולי על הפירמידות השקועות שהתגלו מול חופי דרום אמריקה? התופעה שהתגלתה בשנים האחרונות – הופכת לכור מחקר מרתק על תרבויות עתיקות עם חכמות עתיקות שאינן ידועים לנו, ומתגלות בין השאר בזכות מבני האבן שנשמרו אלפי שנים במצב טוב מתחת למי הים העמוקים. פחות מאחוז אחד מקרקעית הים נחקר אי פעם, והממצאים המפתיעים עולים על כל דמיון.

האגדה על האטלנטיס

”והיה אי ששכן לפני המיצר שאותו אתם מכנים בשם עמודי הרקולס . האי הזה היה גדול יותר מלוב ומאסיה גם יחד, והוא הוביל לאיים אחרים. מאיים אלה יכולת לעבור את כל היבשה הנגדית, שהקיפה את הים האמיתי, שכן ים זה, הנמצא בין מצרי הרקולס, אינו אלא נמל, ויש לו כניסה צרה, אבל אותו הים האחר הוא ים אמיתי, והארץ המקיפה אותו - בצדק תיקרא יבשה.” אפלטון מתאר בכתביו את האי או היבשת האגדית הנמצאת כנראה, מעבר למיצר גיברלטר, האי עליה שמעו היוונים מהמצרים הקדמונים. יבשת קדומה ועתיקה ובעלת תרבות מפותחת והישגים מרשימים. תרבות שכבשה את כל מדינות הים התיכון למעט אתונה. לצד עושרם של תושבי העיר הם היו חמדנים ואנוכיים ובסופו של דבר גורלם היה מר – בעקבות התפרצות הר געש או רעידת אדמה – בן לילה אבדה העיר לנצח. עמודי הרקולס היו לפי רוב הסברות, שני צוקים בכניסה

אתר החדשות של הציבור החרדי

האתר היחיד שמסקר מכל הזירות

המקומיות בכל רחבי הארץ בכל זמן

האזור שקודקודיו הם: איי ברמודה בצפון, פוארטו ריקו בדרום, החוף המזרחי של פלורידה במערב מספק כר נרחב לספקולציות. לאחר שנעלמו בו באורח פלא כמה

וכמה פעמים ספינות ומטוסים. ישנם חוקרים הטוענים כי מסתתרות במעמקי המים שתי פירמידות עתירות ממדים הגדולות בשטחן מהפירמידה של גיזה

בעומק של מעל 2 קילומטר, מבני אבן עתיקים הדומות לפירמידות במצרים עם אבנים באורך 2-5 מטר כמידות האבנים בפירמידות המצריות. וכמו האבנים בפירמידות בדרום אמריקה, כך גם האבנים הללו נחתכו בצורה מדויקת והושמו אחת על גבי השנייה ללא שימוש במלט. המבנים הם מלבניים, אך ישנם גם מבנים עגולים עשויים כולם גרניט ועליהם חקוקים ציורים ואותיות בשפה מסתורית של תרבות לא מוכרת. החוקרים מעריכים שהאזור כולו היה 40 מטר מעל הים ואוכלס על ידי תרבות לא ידועה שנעלמה ונכחדה.

ובאי בימני – (בצד הדרומי מערבי של איי באהמה) גילו ב-1986 מומנטום מוזר שקוע במים. לאחר בדיקה מעמיקה התגלו עוד חורבות של מבנים עמוק במי הים וממצא לא ברור בעומק האוקיינוס של גלי אבנים עשויים אבני גיר גדולות הבנויים אחד מתוך השני, במרחק קבוע אחד מן השני. לאחר תקופה ארוכה של כמה שנים הממצאים היו שנויים במחלוקת והחוקרים היו חלוקים בדעותיהם האם מדובר בתופעה טבעית. רק לאחר שנמצאו עוגנים הדומים לעוגנים הפינקים, היוונים והרומאים, נאלצו החוקרים לסגת בהם ולהודות כי מדובר בעיר של ממש, מזח נמל עתיק קבור מתחת למי האוקיינוס.

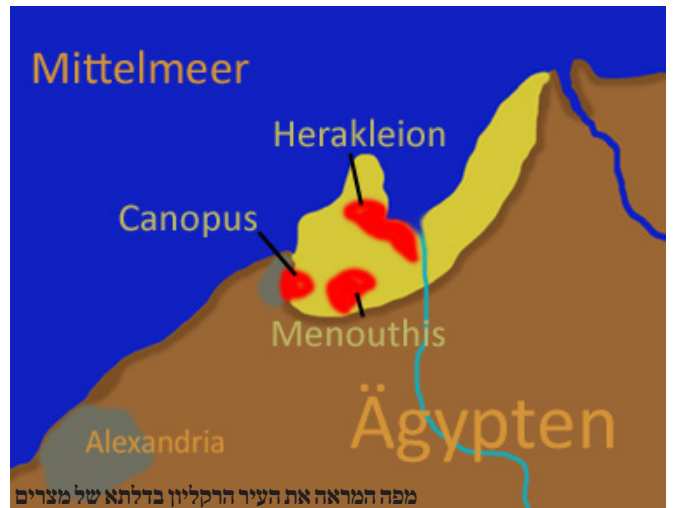
גם באזור משולש ברמודה המסתורי באוקיינוס האטלנטי – ישנם תעלומות בים. האזור שקודקודיו הם: איי ברמודה בצפון, פוארטו ריקו בדרום, החוף המזרחי של פלורידה במערב מספק כר נרחב לספקולציות. לאחר שנעלמו בו באורח פלא כמה וכמה פעמים ספינות ומטוסים. ישנם חוקרים הטוענים כי מסתתרות במעמקי המים שתי פירמידות עתירות ממדים הגדולות בשטחן מהפירמידה של גיזה. לפירמידות הללו שהתגלו בשנות ה-60 ושייכות לתרבות עתיקה ומסתורית, כך טוענים, ישנם אנרגיות ויכולות מסתיות היכולות להטות מטוסים ממסלולן ואוניות מנתיבן (למרות שאף גופות לא התגלו בשטח משולש ברמודה) אולי באמצעות בליעת מתכות?! כך נעלמו להם לפתע קבוצה של חמשה מפציצים אמריקאים ב-1945, וספינות נוספות. הפירמידות העשירות קריסטל לשם שינוי אינן עטויות אצות. וגילן למעלה מ-500 שנה. בשנת

מטבעות מהרקליון השקועה

המצודה הוויקטוריאנית בנמל הרקליון

מפה המראה את העיר הרקליון בדלתא של מצרים

משל עצמם שהצליח להינצל לאחר שהוא ואשתו בעזרת ספינה עשויה מעץ בראש צפו מעל המים. ואילו אצל שבט אחר לנוח קראו "צטפיי" והוא בנה סוג של כלי שיט גדול ורחב ובו הכניס את משפחתו, בעלי חיים ותבואה... וממנו יצאה האנושות כולה.

העיר האבודה לחופי אלכסנדריה

שנים רבות נחשבה העיר תוניס – הרקליון למיתוס ולסיפור דמיוני 1,300 שנה לאחר שנעלמה. העיר האבודה שכונתה תוניס – בפי המצרים והרקליון בפי היוונים התגלתה לפתע בשנות האלפיים - 20 קילומטרים סמוך לחופי אלכסנדריה. מטבעות זהב, וספינות טרופות, מומיות ופסלי ענק בגובה מעל חמשה מטרים – מעידים כי מדובר בעיר נמל מרכזית, שישבה על הדלתא של הנילוס – עוד מתקופת מצרים העתיקה. הממצאים הנדירים מלמדים אותנו על חיי סחר ימי שוקקים: הריסות של יותר מ-64 אוניות, לוחות אבן מעוטרים עם כתובות וציורים ממצרים ומיוון העתיקה, ומשקולות מאתונה. הממצא המרגש ביותר היה ראש קריסטל מפוסל של הגנרל הרומאי המפורסם מרכוס אנטוניוס, שהיה מתומכיו הגדולים של יוליוס קיסר. החוקרים מאמינים כי ייקח מאתיים שנה על מנת לחקור את העיר ולגלות את כל צפונותיה. כיצד טבעה העיר? אין לחוקרים הסבר רק השערות.

העיר שצללה מתחת לים הקריבי

חברת נפט מקנדה היא האחראית על הגילוי המפתיע. בשנות האלפיים במהלך חיפוש נפט במעמקי מפרץ מקסיקו – בסמוך לקובה הורידו החוקרים צוללת לא מאוישת - רכב מעמקים שמופעל על ידי ספינה וכך אותה

ממששיכים לגדול! דרושים/ות

קו מחשבה

למוקד המכירות של לוח "מזל וברכה" טלפנים/יות לשיחות יוצאות

- < העבודה בבני ברק
- < 30 ש"ח לשעה + עמלות
- < משרה גמישה
- < משמרות של 6 שעות
- < **דרישות:**
- < ניסיון במכירות/טלמרקטינג חובה!
- < כושר ביטוי ויכולת מכירה
- < יכולת עבודה בצוות
- < רעב להצלחה

קו"ח לפקס: 03-5796645 למייל: yair@kav-itonut.co.il

מנהל/ת מכירות ארצי

- < **דרישות:**
- < תואר אקדמי - יתרון
- < ניסיון ניהולי - חובה
- < ניסיון מהתחום - יתרון משמעותי
- < כושר מנהיגות, ניהול צוות ויכולת להנעת עובדים
- < מנהל, יוזם, בעל תודעת שירות גבוה
- < יחסי אנוש טובים
- < מוטיבציה גבוהה
- < גמישות, יצירתיות
- < **העבודה כוללת:**
- < ניהול צוות אנשי מכירות
- < הובלה לעמידה ביעדים
- < טיפול בלקוחות חריגים
- < הנעה להצלחות
- < גיוס עובדים והכשרתם
- < סיוע לאנשי המכירות
- < בעסקאות מורכבות

קו"ח למייל: elimelech@kav-itonut.co.il

לניהול סטודיו והפקה מעצב/ת ארט דירקטור/ית

- < התפקיד דורש גיבוש קונספט, עיצוב קריאייטיבי וניהול צוות
- < ניסיון בניהול סטודיו - חובה
- < ניסיון בניהול סטודיו במשרדי פרסום - יתרון משמעותי
- < ניסיון של 3 שנים כמעצב/ת בכיר/ה
- < ניסיון בעיצוב דיגיטלי - יתרון משמעותי
- < יכולת ניהול צוות והכרה עם עולם הדפוס
- < יחסי אנוש מצויינים - חובה

קו"ח ותיק עבודות למייל: elimelech@kav-itonut.co.il

2 מנהלי/ות תיק לקוחות אסטרטגיים

- < **דרישות:**
- < ניסיון במכירות - חובה
- < יכולת ניהול משא ומתן
- < ניסיון בניהול תיקי לקוחות - חובה
- < יחסי אנוש מצויינים - חובה
- < ייצוגיות
- < **העבודה כוללת:**
- < ניהול מו"מ מול לקוחות עסקיים
- < מכירת שטחי פרסום וכלי מדיה
- < ניהול לקוחות קיימים והגדלת תיקי לקוחות
- < ניהול קשר שוטף מול לקוחות, תחזוקה ושימור

קו"ח למייל: elimelech@kav-itonut.co.il

מנהלת חשבונות סוג 3

- < שנתיים ניסיון לפחות
- < שליטה בחשבשבת חלונות חובה
- < אחראית לקוחות, גביה
- < יכולת אירגונית, שירותיות ומקצועיות
- < שעות עבודה 9:00-17:00
- < העבודה בבני ברק

קו"ח למייל: sari@kav-itonut.co.il

אנשי מכירות תותחים

- < ניסיון במכירות חובה!
 - < יכולת עמידה ביעדים
 - < תנאים טובים למתאימים
 - < סביבת עבודה תומכת
- קו"ח לפקס: 03-5796645
למייל: elimelech@kav-itonut.co.il

אתר החדשות החרדי מבית "קו עיתונות"
www.kolhazman.co.il

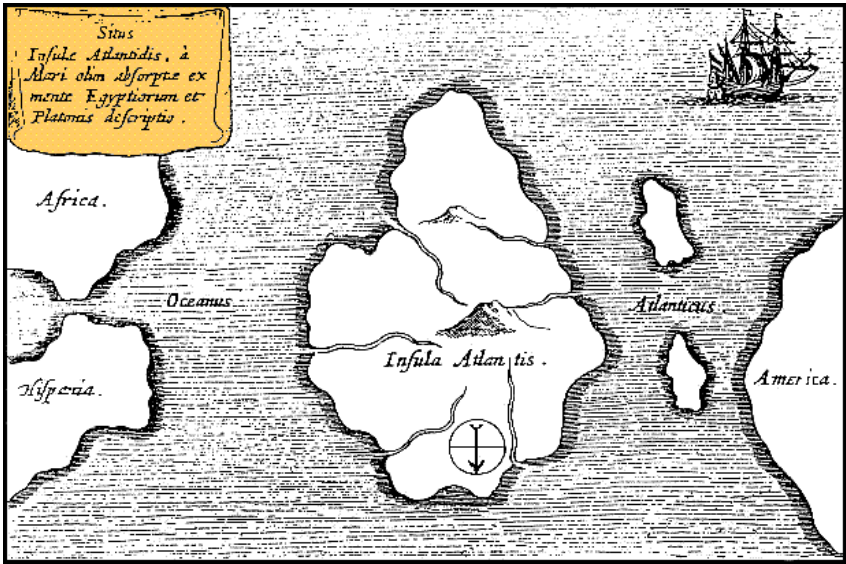

מהדורת סוף השבוע של "קו עיתונות"

רשת השבועונים המקומית
המובילה והגדולה בציבור החרדי

< סביבת עבודה נוחה < תנאים מצויינים למתאימים

אטלנטיס מאת אתנסיוס קירכר - סביבות 1669

מפה משנת 1882 - המציגה את מיקומה המשווער של אטלנטיס, והיקפה לדעתו של איגנציוס דולי

ערים אבודות בחופי המזרח הרחוק

גם בחופי המזרח הרחוק נמצאו ממצאים מרשימים, היה זה ב-1995 כאשר צוללן יפני החליט לצלול באזור הדרומי של האי אוקינוואה מעבר לעומק המקובל של 12 מטרים ונתקל במבנה מכוסה אלמוגים. במבט קרוב יותר הסתבר לתדהמתו כי מדובר במבנה אדיר ממדים, חלק ממערך של מבנים זהים שכולם היו מכוסים בגידולים אורגניים מה שאומר כי מדובר במבנים עתיקים. הצוללן צילם תמונות מן הממצאים והללו פורסמו בכלי התקשורת הגדולים ביפן – וצוללנים רבים הגיעו למקום. כעבור כמה חודשים צוללן אחר איתר באותו מקום קשת גדולה או שער גדול העשוי מאבנים המתאימות בצורה מדויקת אחת לשנייה – שיטת בניה המתאימה בדיוק רב למבנים של בני תרבות האינקה בדרום אמריקה.

כעת היה ברור לכל כי מדובר במבנים שנבנו בידי האדם חורבות של עיר קדומה ועתיקה בשטח של 500 קילומטרים. ארכיאולוגים החלו לתחקר את המקום ומשלחת חוקרים הצליחה לאתר עוד חמשה מבנים דומים נוספים סמוך לחופי האיים. בין 6 ל-30 מטרים מתחת למים התגלו רחובות מרוצפים, צמתי דרכים, מזבחות ענק, מדרגות המובילות לכיכרות, ומגדלים מתנשאים הדומים למגדלורים. המבנים כנראה עשויים מאבן חול גרניט ומזכירים את הפירמידות.

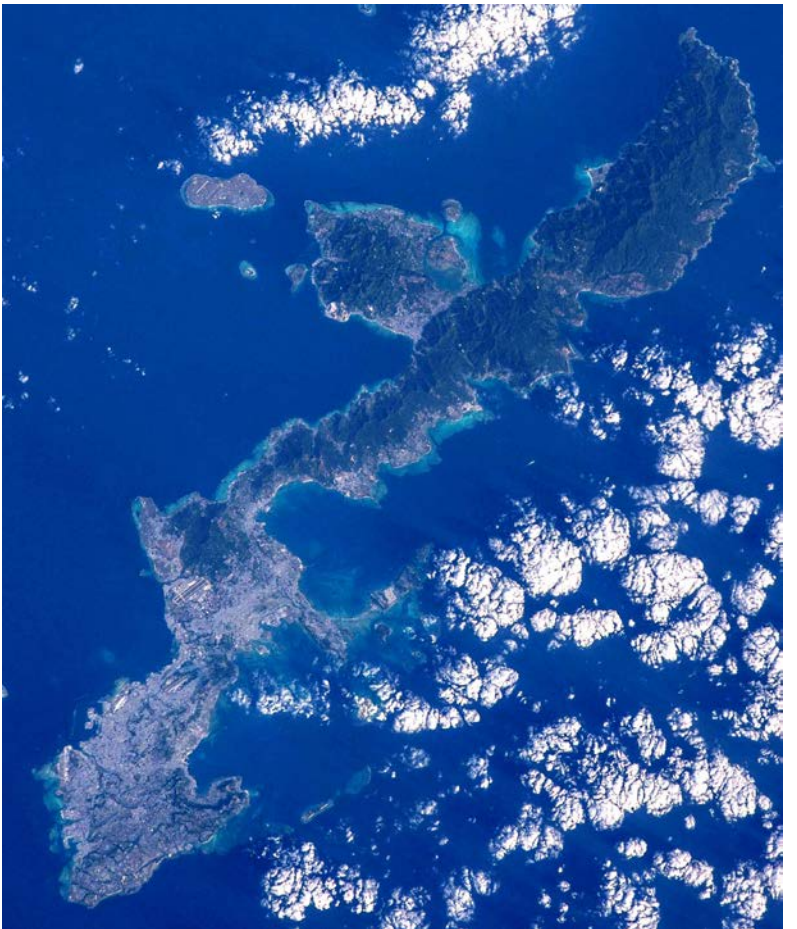
הטירה האבודה בטיוואן

גם בטיוואן רווחה מסורת על טירה עתיקה טבועה במצולות מוקפת חומות אדומים. הממשלה לא זלזלה במסורת והטילה בשנת 1976 על צוללן מומחה לחקור את המסורת הקדומה בעומק מי האוקיינוס. ואכן התברר כי במסורת העתיקה יש ממש. הטירה שהתגלתה הייתה בעלת חומות בגובה 3 מטרים, ולדעת החוקרים, המבנה עתיק נבנה לפני אלפי שנים. מסתבר כי הטירה הייתה רק הסיפתח לאחר מכן התגלו עוד שני מבנים דומים. חוקרים נוספים גילו חומת אבן נוספת בגובה מטר וברוחב חצי מטר, אורך החומה 100 מטר ועומקה – 20-30 מטר. מה שמעניין כי במספר מקומות בחומה נמצא חורים שנסתמו בחצץ על מנת לחסום את כניסת רוח. המבנים הסמוכים אחד לשני תומכים בהשערה כי מדובר בהריסות עיר שלמה. מבנה שלישי נוסף התגלה גם הוא במי האוקיינוס באזור מוקף חומות באורך מאות מטרים.

בהודו התגלה בשנת 2002 באמצעות צילום לווייני - עיר תחת המים באורך 8 ק"מ וברוחב 2 ק"מ, בעלת כיכר, ומבנים מלבניים כל זאת בעומק של 39 ק"מ. עצמות אדם מאובנות, עץ מאובן, כל אבן מאובנים, שברי אבנים והממצאים האלה הם רק בתחילת המחקר.

2012 זוג צוללנים ערכו מיפוי של האזור וגילו מעבר ל2 הפירמידות מבנה של עיר עתיקה שנקברה מתחת לסחף ימי. חורבות בתי האבן אף הכילו כתובות בשפה בלתי מוכרת, מנהרות ארוכות, כבישים, פסלים של ספינקסים, ומעגל אבנים ענקיות בדומה לסטונהאג' באנגליה. טוענים כי העיר התגלתה כבר בשנות ה-70 אך נשמרה בסוד על ידי האמריקאים.

פורט רויאל – עיר הפיראטים בדרום אמריקה – עשרה קילומטרים מהבירה של ג'מייקה, נמצאת עיר שנמחקה באחת ברעידת אדמה. במחצית השניה של המאה ה-17 הפיראטים – שודדי הים, שהתעשרו מאוניות הצי הספרדי ששדדו, מצאו מקלט בעיר פורט רויאל שם חיו חיי נהנתנות, ורהב. את רכושם הגדול היו מבזבזים על חיי הפקרות, והפורענות לא איחרה לבוא. ב1692 ברעידת אדמה פתאומית שלוותה בגלי צונאמי, העיר המשגשגת בעלת 6,000 תושבים נחרבה על 600 מבני האבן שבה. שוען עתיק שנמצא באתר נעצר על עומדו בשעה 11:34

מבט מהאוויר על האי אוקינוואה ביפן שם התגלתה עיר קדמונית

– השעה בה החלה רעידת האדמה. העיר הייתה אומנם מצוידות בכלי נשק רבים אך כל זה לא עמד לה. מחצית מהאוכלוסייה מצאה את מותה במידי ועוד 2,000 איש במחלות שתקפו את הניצולים. ניסיונות לבנות את העיר מחדש נתקלו באסונות ולא צלחו. כעת באמצעות הטכנולוגיה מבקשים ארכיאולוגים והיסטוריונים לחקור את מה שנותר מחורבות העיר שנמצאים כיום מתחת מי הים.

כעת היה ברור לכל כי מדובר במבנים שנבנו בידי האדם חורבות של עיר קדומה ועתיקה בשטח של 500 קילומטרים. ארכיאולוגים החלו לתחקר את המקום ומשלחת חוקרים הצליחה לאתר עוד חמשה מבנים דומים נוספים סמוך לחופי האיים

כל הערים הללו הן עדויות נוספות לתרבויות מתקדמות ומפותחות שהיו קיימות בימי קדם – עובדה שסותרת לחלוטין את התאוריה המדעית כי האדם הקדמון היה באופן כללי חסר תרבות מפותחת לעומת האנושות המודרנית. הארכיאולוגים וההיסטוריונים המודרניים עדיין אינם אוהבים לערער על הסדר הקיים ולכן מתקשים לקבל את העובדות ההיסטוריות המתגלות.

וכן, גם כיום מתריעים מדענים, ישנן ערים בסכנת טביעה הדרגתית או חלילה פתאומית: אמסטרדם, ונציה וטוקיו.

מעמקי האוקיינוס הם עדיין בגדר תעלומה מסתורית לחוקרים. העולם המדעי הצליח לחקור רק אחוז מזערי מכלל השטח, והטכנולוגיה עדיין לא מאפשרת לחקור כל דבר. לצורך המחשה אפילו צוללת גרעינית לא יכולה להגיע לעומק קרקעית האוקיינוס. אז מי יודע איזה גילויים מרעישים וסודות טומנים בחובם מי האוקיינוס השלוים? ■

כשר למהדרין
בד"צ "בית יוסף"

בשרי

ווקאווי בסר במבצע מקפיץ! 4 מוקפצים ו-4 ראשונות ב-199 ש"ח בלבד!

ניתן להזמין אירועים פרטיים ועסקיים, תפריט מגוון, לא רק אסייתי

wok a way

ווק אווי ב.ס.ר 3 | מצדה 9, בני ברק
משלוחים: 11:00-18:00
wokaway.co.il 03-9469929
f WOK A WAY @ WOK_A_WAY

אבי היתומים

|| אשר ויטמן ||

רבי אליעזר זוסיא פרטיגול

(באדיבות חבד פדיה)

בכ"ט אב תשמ"ב איבד העולם
היהודי את מייסד חסידות סקולען
רבי אליעזר זוסיא פורטגאל מסקולען
זצוק"ל, שצלח את מוראות השואה
ולאחר שניצל ממנה בעור שיניו,
קומם את החסידות, קירב יהודים
לאביהם שבשמים ודאג ליתומי
השואה שנותרו ללא אב ואם לאחר
המלחמה האיומה • יריעה מיוחדת
לרגל יום ההילולא

רבי אליעזר זוסיא פרטיגול (באדיבות חבד פדיה)

הרה"ק המפורסם, מקרב לבבות אהב"י לאביהם שבשמים, רבי אליעזר זוסיא פורטגאל מסקולען זצוק"ל, נולד בשנת תרנ"ח בעיירה סקולען שע"י גבול רוסיה ובסרביה שברומניה, לאביו הגה"צ רבי ישראל אברהם זצ"ל רבה של סקולען, שהיה תלמידו המובהק של הגאון רבי ישעי' שור אבד"ק יאס ובעמח"ס "כליל תפארת", אשר הסתופף בצל קדשו של הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ זיע"א, ואח"כ אצל הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זיע"א ואצל רביה"ק בעל "אהבת שלום" זיע"א. בהיותו תינוק, כאשר ביקר הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף מבוהוש זצ"ל בבית אביו, וראה את פני העולל, התבטא: "דאס איז קלוגע אויגן, שיינע אויגן! (יש לו עיניים חכמות, עיניים יפות!)" ואילו הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט זצ"ל התבטא כאשר בא לפניו העלם הצעיר: עוד יבואו ימים שיידחקו רבים אצל פתח ביתו לשחר פניו!

בשנת תרע"ה נתייתם מאביו, ובהיותו כבן י"ח בחרו בו בני הקהילה לממלא מקום אביו, בהסכמת ובעידוד גדולי צדיקי הדור. בתקופת רבנותו בסקולען פעל הרה"ק גדולות ונצורות. הוא העמיד את הדת על תילה, ביצר את חומות השבת, החינוך והכשרות, כשהוא גם מכתת רגליו לפעולות צדקה וחסד רבות ומגוונות. שמעו של הרב הצעיר, המחולל מהפכה רוחנית בעירו, יצא לפניו לתהילה. באסיפת רבנים גדולה, קם הגאון רבי יהודה לייב צירלסון הי"ד מקישנוב והכריז: הנה יושב לו בסקולען רב צעיר, רב פעלים, אשר מבייש את כולנו בהישגיו הכבירים וכולנו יכולים ללמוד ממעשיו!

במלחמת ההשכלה

תקופה אחת השתוללה מלחמת תרבות קשה בסקולען, הרה"ק לחם נמרצות נגד רוחות ההשכלה שהשתוללו שם. בשמעו כי בני מרן הסב"ק בעל "אהבת

הרבי מסקולען רבי אליעזר זוסיא פרטיגול (משמאל) עם בנו הרב ישראל אברהם (מימין) - האדמו"ר השני מסקולען

ישראל" זיע"א הם רבנים דרשנים מופלגים העומדים בפרץ בענייני הדת, פנה אל רבינו – על-אף שלא הכירו אישית לפני כן – וביקשו שישלח את אחד הבנים לעירו, לחזק ולבצר את חומות היהדות. לא חלף זמן רב והנה הגיע הרה"ק בעל "מקור ברוך" זיע"א לשבות בסקולען בשליחות אביו הקדוש. הרה"ק מסקולען הפליא מאוד את הדבר, ראשית כי עד אז מעולם לא היה לו קשר עם רבינו, ושנית – כי באותו שבוע היתה שמחת נישואין משפחתית בבית רבינו, ועכ"ז נענה רבינו לבקשתו מיד ושלח את בנו לשליחות חשובה זו.

הרה"ק מסערט-ויזניץ דרש שם בפני הקהל דברים חוצבי להבות, והיות שדבריו התקבלו באהדה ועושו רושם רב, ביקשו הרה"ק להישאר שם שבת נוספת. מאז התחזק הקשר של הרה"ק מסקולען עם בית ויזניץ. כעבור זמן ביקר אצל מרן הסב"ק, אשר התבטא עליו כי הוא "גבר דחיל חטאין"!

לאור הצלחת הרה"ק בסקולען, הזמינו אותו ראשי העיר הגדולה טשערנאוויץ, בירת בוקובינא שברומניה, לבוא לשכון כבוד בתוכם. הרה"ק אכן הצליח לפעול שם גדולות ונצורות, במיוחד בשדה החינוך. הוא חולל מהפכה אצל בני הנעורים בכוחו המיוחד לקרב את אחיו לאבינו שבשמים. בשנים ההן, עמד בקשר הדוק עם מרן בעל "דמשק אליעזר" זיע"א – ראש וראשון להפצת התורה והיהדות ברחבי בוקובינא – ואף שלח את בנו יחידו כ"ק האדמו"ר מסקולען שליט"א ללמוד בישיבת ויז'ניצא.

אבי יתומים

עם תום המלחמה, בשנת תש"ה, לאור תפיסת השלטון בבוקובינא ע"י הרוסים, עבר לבוקארעסט בירת רומניה. כאן פתח בפעולות עצומות לטובת יתומי השואה, וגידל בביתו מאות יתומים. באהבה ובסבלנות לאין קץ, בחמלה ובנועם, שקד לחנכם בדרכי אבות ונייתב אותם לדרך התורה והחסידות, ובשעת הכושר הבריחם חוץ לגבול – לארצות המערב ולארץ הקודש.

הדאגה הכנה והעילאית של הצדיק לאותם ילדים, היתה כה עמוקה, עד שאמרו אודותיו: לרבי מסקולען שלוש מאות ילדים משלו, ו"ילד מאומץ" אחד... (כאשר הכוונה לבנו יחידו שליט"א).

מסופר, כי באחד מלילות החורף הקפואים, הבחין הרה"ק באחד הילדים היתומים שלנו בביתו כי קר לו מאוד. הלך ונטל בלאט את השמיכה מעל בנו, ויכסה בה את גופו של אותו ילד יתום. כיון שניטלה שמיכתו מעליו, מיד החל גופו להצטמרר ולרעוד מרוב קור שחדר עד לשד עצמותיו, ויקרא לאביו: אבא! קר לי! ניסה אביו להרגיעו במילים כי אותו ילד יתום הוא, ומצווה לרחם עליו.

רבי אליעזר זוסיא ובנו ממלא מקומו רבי ישראל אברהם פורטוגל האדמו"רים מסקולען שהקימו בתי יתומים בטשערנוביץ לאחר השואה

האדמור מסקולטן רבי אליעזר זוסיא פורטגל זצ"ל אביו של האדמור מסקולטן, בהתוועדות אצל הרבי

אך משחלף עוד זמן והקור המשיך לעשות את מלאכתו, שוב פנה לאביו וביקש: אבא! קר לי! ויאמר לו האב: אכן מבין אני וכואב את צערך, אבל ראה מה גדול מנת חלקך, כי אתה, לכל הפחות יש לך למי לצעוק "טאטע", ואילו לאותו ילד אין גם את זה!...

בשנת תש"ו, השתלטו הקומוניסטים גם על רומניה. מפעם לפעם הוזהר הרה"ק כי פעולותיו הם נגד רוחם, אך כאב רחום לא שת ליבו לשום דבר והתמסר, יחד עם מחברתו הרבנית הצדקת ע"ה, לחינוך וגידול "ילדיהם".

סיפר הגה"צ ר' שלמה זלמן הורוויץ זצ"ל אבד"ק פאטיק, שבאותה תקופה ניגש אליו הרה"ק ביום אחד, ואמר לו, שהיות שהוא מצאצאי הבעשטה"ק זיע"א, מבקשו להעתיר עליו היום רחמים מרובים. כאשר ראה הרב שהרה"ק עומד מולו בריא ושלם, תמה על דבריו. הסביר לו הרה"ק, שהיות שהיום תפסו משפחה יהודית אחת שביקשו להבריק את הגבול, ופשוט שח"ו יהא דינם למיתה, ובעבר כאשר אירעו מקרים כאלה הלך להשתדל עבורם אצל שר הצבא המקומי, ונשא חן בעיניו ובכל עת מילא בקשתו, אבל בפעם האחרונה אמר לו: אילולא ידעתי שאתה קומוניסט (כך היו הגויים מכנים אותו, כי ידעו שהוא חי בדחקות ומחלק את כל אשר לו) טוב וישר, כבר מזמן הייתי הורגך, אבל כעת אזהירך שלא תבוא לפני יותר, ובאם תבוא עוד פעם להתחנן על אחיך הפושעים וכדומה, ירה אירה בך בלי שום אמתלא. ולכן, היות שכעת נתפסה מחדש משפחה בענין זה, והוא חושש לגורלם והולך כעת להתחנן בעדם אצל הגנרל, ע"כ בקשתו שיואיל לעורר רחמים עבורו לבל יאונה לו כל רעה.

כששמע הרב את הדברים, רצה להניא את הרה"ק מללכת, ואמר לו: מי התיר לרבי לעמוד על נפשו ולהכניס עצמו בסכנת נפשות? הלא "יחי בהם" כתיב, ומאי חזית וכו'? השיב לו הרה"ק, הלא המשפחה הנתפסת הם בחזקת סכנה ודאית, ואני רק בספק סכנה, כי אולי אשא חן לפניו, וע"כ עלי ללכת. חיל ורעדה אחזו את הרב מפאטיק בשומעו זאת, ולא היה יכול לענות לו דבר. אבל מרוב דאגתו לגורל הרה"ק, התפלל כל אותו יום בבכיות עצומות להשי"ת שיצליח את דרך הרבי. לפנות ערב פגש את הרה"ק בא מהגנרל שמח וטוב לב. כאשר שאלו מה נעשה בדין, השיב לו בשמחה עצומה: כאשר באתי, דחף אותי מעל כל המדרגות, אבל ב"ה את בקשתי מילא סוף כל סוף... והוסיף הרב מפאטיק בספרו את המעשה, שדברים כאלה אירעו אצל הרה"ק יום יום!

משך השנים נעצר הרה"ק יחד עם יבלחט"א בנו האדמו"ר שליט"א והושמו במאסר. למרות העינויים הנוראים, החזיקו האב ובנו מעמד ומיאנו לדבר סרה על אחרים.

ועתה נביא יריעה מיוחדת אודות סיפור הצלתו מגיא הבכא מידי הצוררים.

בימי הרת עולם זו היתה עבודתו של רבי אליעזר זוסיא פורטגאל צוק"ל הרבי מסקולטן, קשה פי כמה, כי אנשי הצנזורה פתחו כל מכתביו והיה אי אפשר לפנות ליהדות העולמית ולהרעיש נגד מלכות הרשעה, וכן גיוס כספים לצורכי פדיון שבויים להחזקת משפחות של היושבים בבתי הכלא נעצרו כמעט כליל

האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא מסקולען זצ"ל עם ניצולי שואה ברומניה

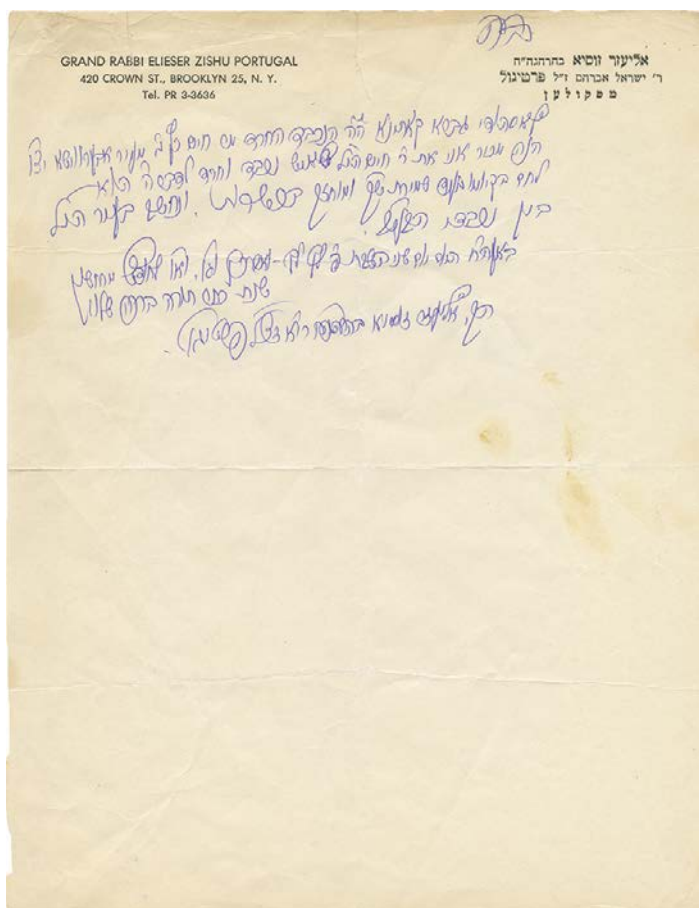
עם יהודי בוקבינה

תבוא לפניך אנקת אסיר

בשנת תשט"ז פרצה התקוממות בהונגריה נגד המשטר הקומוניסטי. שוחרי החירות לחמו קרבות גדולות נגד הממשלה, אבל מלחמתם הייתה אבודה, כי רוסיה שלחה חיל גדול עם טנקים ודיכאו את המרד באכזריות רוסית טיפוסית. אחד מתוצאות המרד הייתה השפעה רעה כל מדינות הקומוניסטיות הסמוכות להונגריה, ובפרט על רומניה. אף קודם לכן הייתה רומניה מדינה דיקטטורית. אבל לרגל המרש ההונגרי חששו רודני המדינה שגם עליהם יבוא רוח החירות והממשלה תיפול לכן נקטו באמצעי חמורים נגד כ זיק של דמוקרטיה. עשרות רבות של רבנים, שוחטים, מלמדי תינוקות ושאר כלי קודש הושלכו לבתי הסוהר וכן ראשי משפחות רבות נאסרו ועונו ונידונו למאסר של שנים רבות. בימי הרת עולם זו היתה עבודתו של רבי אליעזר זוסיא פורטגאל זצוק"ל הרבי מסקולען, קשה פי כמה, כי אנשי הצנזורה פתחו כל מכתביו והיה אי אפשר לפנות ליהדות העולמית ולהרעיש נגד מלכות הרשעה, וכן גיוס כספים לצורכי פדיון שבויים להחזקת משפחות של היושבים בבתי הכלא נעצרו כמעט כליל.

דמוקרטיה מזויפת

הממשלה, שכלפי חוץ רצתה תמיד לתת את הרושם של משטר דמוקרטי, ובפרט בנוגע ליהודי מדינתם, הביאה לפרקים אנשים חשובים ובעלי השפעה מחוץ לארץ כדי להראות להם את " החיים הטובים" של יהודי המדינה. כמובן, אורחים אלו באו על חשבון המדינה ובכל מקום בואם התלוו אליהם אנשי הבולשת וכל שיחתם עם יהודי המקום התקיימו בנוכחותם. יהודי המקום כולם הודו ושבחו את המדינה כאילו היא גן עדן עלי אדמות, מפחד עונש המאסר. אחד מהאורחים הדגולים האלה היה רבה הראשי של מדינת שבדיה בשם ד"ר יעקב דוד (קורט) וילהלם. הוא אמנם היה מסורתי אבל מודרני קיצוני שאת חינוכו קיבל באוניברסיטאות החשובות שבעולם. הוא התחבר עם אצילים ואנשי רוח שברחבי תבל והשפעתו הייתה גדולה מאוד.

המלצה ואישור נאמנות ליהודי מעיר אבערווישא (ווישיווא) שנלחם על קיום היהדות בתקופת ימי השלטון הקומוניסטי ברומניה

הנואמים כולם דברו תהילות ותשבחות לממשלה על פעולותיה הגדולים לטובת העם הרומני בכלל, ולעם ישראל בפרט. אחרי הנואמים כיבד ד"ר רוזן את הרבי מסקולען בזמירות לכבוד מלווה מלכה. הרבי התחיל לנגן את ניגונו הידוע שלימים יתפרסם בכל רחבי תבל, " תבוא לפניך אנקת אסיר", ניגון מלא השתפכות הנפש, ניגון המבטא את תקוות יושבי חושך וצלמוות ליום שחרורם. הרבי שר את ניגונו זה בהתרגשות גדולה, ובליווי בכיות עצומות על שבר בת עמו

את השבוע הראשון בילה דר. וילהלם כאורך הרשמי של הממשלה ואת השבוע השני, כאורחה של הקהילה היהודית בבוקארסט. הקהילה ערכה לכבודו מלווה מלכה חגיגי, ובין הקרואים היו כל רבני רומניה שאמנם ידעו ברורות שהיא רק מסווה אחת גדולה וששום דברי אמת לא ישמעו בה. אבל כולם ידעו שמרה תהיה אחריתם אם יעדרו.

תכף עם צאת השבת נחפזו כל הקרואים, בכללם כל הרבנים החרדים לעולם, חוץ מאדמו"ר מסקולען שלא היה מוכן לוותר על תוספת שבת הנהוג אצלו. לפחות כשעתיים אחרי צאת הכוכבים.

סוף כל סוף הגיע הרב, עם בואו, נעמד כל הקהל לקראתו ועולם כאחד קמו ממקומותיהם לכבודו והרבי נתכבד לשבת על ידו של הרב הראשי של מדינת רומניה, הרב ד"ר רוזן האורח השוודי התפלא מאוד על הכבוד הרב שחולקים לרב חרדי איש קצר הקומה החובש שטרימל ישן נושן לראשו. מה שהוא לא הבין, זה שהרב היהודי הוא היהודי הנערץ ביותר בכל המדינה וכולם פה אחד עונים אחריו: מקודש מקודש.

הנואמים כולם דברו תהילות ותשבחות לממשלה על פעולותיה הגדולים לטובת העם הרומני בכלל, ולעם ישראל בפרט. אחרי הנואמים כיבד ד"ר רוזן את הרבי מסקולען בזמירות לכבוד מלווה מלכה. הרבי התחיל לנגן את ניגונו הידוע שלימים יתפרסם בכל רחבי תבל, " תבוא לפניך אנקת אסיר", ניגון מלא השתפכות הנפש, ניגון המבטא את תקוות יושבי חושך וצלמוות ליום שחרורם. הרבי שר את ניגונו זה בהתרגשות גדולה, ובליווי בכיות עצומות על שבר בת עמו.

מתנת שמים

והיה מורגל בפיו: כאשר המוח מתפלץ מרוב ייסורים, עד שצריכים להניח עליו מטלית לחה כדי שלא לאבד את צלילות הדעת, ואז מזמן ה' שיר בפי – זוהי מתנת-שמים!

כנראה, שמאמרם ז"ל " דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב" חלים גם על ניגון. הרב משבדיה התרגש מאד מן דביקותו של הניגון המיוחד הזה ותפס את הרמז על בוריה, שהרבי רצה למסור לו אודות המצב העגום של היהודים היושבים בבתי הכלא הרומניים. בעיקר התפעל מאישיותו האצילית של הרבי ומפקחותו לדעת להעביר את המסר הדרוש מבלי שהשלטונות יבחינו וירגישו שמעבירים מידע שלילי אודות התנהגותם הרשעית.

משך השבוע ביקר דר. ווילהלם אצל הרבי כמה פעמים. השפעת הרבי על האורח היתה עצומה, והרבי גם חיזק אותו בעניין מצבו, ודירבן אותו להתעלות במעלות התורה והיראה. כשעזב ד"ר ווילהלם את בוקראסט התבטא בפני מארחו, הרב ד"ר רוזן, שסוף סוף מצא מצא את שאהבה נפשו – רבי אמיתי – ושהוא מחשיב את הרבי מסקולען כרבו, ולא עוד אלא שמכתבו להרב רוזן הוא כותב אודות האדמור מסקולען, שמאז הכירו בוקראסט " נפשו קשורה בנפשו".

"וממש היה כפסע ביני לבין המוות"...

עברו כמה שנים והמצב ברומניה התדרדר עד כדי כך שבשנת תשי"ט נעצרו הרבי ובנו ונאסרו לזמן ממושך ועונו בעוניים נוראים. מכל חלקי העולם נעשו השתדלויות כדי לשחרר אותם, אולם, ללא הועיל. קשיחות ליבם של אנשי המשטר לא ידעה גבול, וחיי הרבי ובנו יחידיו היו בסכנה ממשית וקריטית.

בספר "שם ושארית ישראל" שהוציא בנו של הרב פורטוגל מקובצים דברי תורה של סבו, הרב ישראל אברהם. בספר מובא בקצרה על תקופת המאסר: "וממש היה כפסע ביני לבין המות, כי לא היה דרך הטבע להנצל מהם, ובדרך נס ממש נצלנו ממוות לחיים".

"במשך השנים שלאחר מכן, הרבנית תיארה את מראהו של הרבי צצוק"ל. הוציאו לו את השיניים, הורידו לו את הזקן והפאות, הנעליים לא נכנסו לרגליו, משום שהם היו נפוחות מאד", סיפרה הרבנית מסקולען.

"בזמן שהתו בשבי היכו אותו ה'נאצים' ימ"ש במכות נמרצות, בגלל שניסו להוציא ממנו מידע על שכנו, והוא לא פצה את פיו.

"בשלב מסויים, כאשר הרבי הרגיש שכלו כוחותיו, הרים הרבי את ידיו כלפי מעלה, ובשארית כוחותיו צעק: 'יש לי בקשה אחת, שתקברו אותי בקבר ישראל'.

כשראו ה'נאצים' ימ"ש את עקשנותו של הרבי, הם עזבו אותו לנפשו".

אותה שנה ביקר כ"ק האדמו"ר מסאטמאר, רבי יואל טייטלבוים בלונדון. בין פגישותיו הרבים בענייני ציבור נפגש עם ר' אהרן גודמן נשיא צעירי אגודת ישראל דאנגליה שהיה עסקן נמרץ ולוחם מלחמת ה' בעזות יתירה. הרבי מסאטמאר ביקשו שיפעיל את כל כח השפעתו לטובת שחרורו של הרבי מסקולען. בהטעימו,

שחשבונות כספיים לא יעמדו לו בדרך וכי יש לו אצלו צ"ק פתוח על כל צורכי העניין.

ההשגחה המופלאה

ר' אהרן ענה שהוא ורעיו כבר עשו כל השתדלויות האפשריות בעניין, והעיכוב לא היה כספי בכלל, אלא קשיחות ליבם של אנשי המשטר הקומוניסטי ברומניה. הוא הדגיש שלפי דעתו, אין בעניין שום מבוא, כי האיש היחידי בעולם שיוכל להשפיע על ממשלת רומניה הוא מר דוד הומרשלד, מזכיר האו"ם. אולם דא עקא, שעסקני לונדון אין להם גישה אליו. אמנם, יש למר הומרשלד ידיד יהודי שקרוב מאוד אל ליבו ושגם למד איתו באוניברסיטה ושמו הרב קורט וילהלם, רבה הראשי של מדינת שבדיה, "אולם מטבעו, הוסיף העסקן, הוא איש קר ובפרט בנוגע לחרדים".

הרבי מסאטמאר שמע בהתעניינות את חוות דעתו של ר' אהרן, אולם טען, שלמרות הכל צריכים להשתדל אצל ד"ר וילהלם ולהסביר לו את אישיותו היוצאת מן הכלל של הרבי מסקולען, והתמסרותו המופלגת בעד יתומי השואה ולכל מרי לבב, אולי יתרכך לבו ויפנה אל מיודעו באומות המאוחדת.

ר' אהרן צלצל תיכף למעונו של ד"ר וילהלם בשבדיה אולם נענה שכעת הוא לא נמצא במדינה מאחר שנסע לאנגליה וכי הוא נמצא במלון מסוים בעיר הבירה. בשמעו את זאת, נראה בעיני ר' אהרן ניצני ישועה, שבהשגחה פרטית נמצא האיש כעת בעירו, לונדון. הוא התקשר למלון ולמזלו השיג את ד"ר ווילהלם על הקו והם קבעו פגישה עוד לאותו היום.

השניים נפגשו, ור' אהרן הסביר לו שהוא בא בעניין רגיש מאד, היות ורב חשוב וצדיק בשם פורטוגאל (שם משפחתו של הרבי מסקולען) ביחד עם בנו יחדיו נאסרו על ידי שלטונות רומניה על לא עוול בכפם, ומרוב עינויים הם נמצאים במצב של סכנה לחייהם. ר' אהרן לא הספיק להרצות את דבריו, וד"ר ווילהלם פרץ בבכי נוראות. "אוי ואבוי לי ממה שאוזני שומעים" פכר את כפיו שוב ושוב, "הלא הוא הרבי שלי, צדיק תמים שעצם מציאותו היא קידוש שמו יתברך".

בתי משפט עצמאיים...

הרב השבדי צלצל מיד למשרד החוץ הרומני בבקשה לקבל אשרת כניבה למדינה. לשאלתם לתכלית נסיעתו, ענה בתמימות שהוא רוצה לבקר ברומניה בנוגע לתיקן של הרב פורטוגאל. בקשתו נדחתה ברוגזה. "הלא פורטוגאל נאסר בעניין פליל, ובתי המשפט הרומניים הם עצמאיים ולא נתונים ללחצים מן החוץ כמו בתי המשפט בארצות המערב".

כשהבחין הרב השבדי שבאופן זה לא יצליח דרכו, על כן החליט לפעול בעקיפין. הוא טילפן לבני ביתו להודיע שלא יחזור כעת לביתו, אלא יסע לניו יורק כי הוא צרך לסדר שם איזה עניין דחוף. בהגיעו לניו יורק הך תיכף לבית ידיו מנוער, מר דוד הומרשלד מזכיר האו"ם. הוא תיאר בפניו את אצילות נפשו וטוהר ליבו של הרבי מסקולען כאחד מבחירי האנושיות, ושיתכן וכל תכלית עלייתו לרום מעלת משרתו כמזכיר האו"ם היא אך ורק בשביל עניין נשגב זה. וכמאמר מרדכי לאסתר "ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות".

מר הומרשלד שוכנע והתרצה לפעול בעניין. הוא שלח תזכיר לממשלת רומניה בלחצים עזים לשחרר את הרב פורטוגאל ובנו. כעבור זמן מה וממשלת רומניה לא ענתה בחיוב, הטריח הומרשלד את עצמו ונסע במיוחד לרומניה להשתדל אישית למענם. בעת ובעונה לחץ גם נשיא ארה"ב אייזנהאואר על ממשלת רומניה, ומצד יהדות אמריקה נשלח על ידי קהל עדת יראים הזמנה אל הרבי לבא לאמריקה כדי לשרת כרב בית כנסת, וממילא נחשב עזיבתו את רומניה כחיונית בשביל קהילה גדולה של כאלף חברים.

ושומע כל תפילות עמו בית ישראל ריחם על עמו ונענה לתפילתם והרבי ובנו שוחררו. לו ולמשפחתו ניתנו וויזות ובר"ח ניסן תש"כ עזבו לחלוטין את אדמת רומניה, כשהרבי אומר ליהודים שבאו להיפרד ממנו בדמעות: "אינני נוסע מפה בשביל עצמי – למענכם אני נוסע!". באותו בוקר, חיבר הרה"ק את לחנו על מילות הכתוב: "שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו". ועזבו את ארץ הדמים בדרכם לאנטוורפן, כדי להגיע לידם הסופי, אמריקה.

8 עובדות על התמכרות לסוכר ולפחמימות ממכרות

מה היה קורה לו סוכר היה מוצא מהחוק? מה משבש לנו את מנגנוני הרעב? מי מרוויח מזה שאנחנו צורכים סוכר? והאם אפשר להיפטר מהדחף לסוכרים ולפחמימות ממכרות?

סיני' בני יורק, בנושא צריכת סוכר ושומן, נמצא כי השילוב בין סוכר, קמח ושומן מייצר התמכרות למזון שקשה לגוף להתמודד איתה. המתג במוח שהפעלתו גורמת לנו להפסיק לאכול מפסיק לפעול, והסיבה לאכילה אינה צורך של הגוף, אלא תאוה להנאה. ההתמכרות דומה לרצון לצרוך הרואין וקוקאין ל"ע. מחקר נוסף מצא, שצריכת פחמימות "לבנות" (קמח לבן מתועש ומוצרי) בשילוב עם סוכר לבן, גורם לשינויים לא רצויים במצב הרוח ולדיכאון.

סוכר - סם לא חוקי

אם סוכר היה נכנס לרשימת הסמים האסורים ומוצא מהחוק, היינו חוזים בצניחה דרמטית במימדי ההשמנה, הסוכרת והתלות, ואנשים עם עודף משקל היו מצליחים להתמיד בדיאטה.

לא לדאוג - יש גם פחמימות טובות!

כאשר מחליפים את הפחמימות המזיקות בפחמימות לא מזיקות כמו קמח מלא, אורז מלא, כוסמין וטף, ומוורידים מהתפריט משקאות ומזונות עשירים בסוכר, כל המדדים הפיזיולוגיים משתפרים.

אפשר להיפטר מהדחף לסוכר!

עוד לפני בחירת התפריט הנכון, מומלץ להיגמל מהחומר המזיק לגוף. כאשר מנטרלים את הדחף באותו אזור במוח שאחראי על כל ההתמכרויות: עישון, סוכר, אלכוהול וקוקאין, אנשים מצליחים להיגמל ללא קושי, לרדת במשקל, לשפר את בריאותם בכל מדד ולתרום רבות לאיכות חייהם.

הדגן הנפוץ על מדפי הסופר ובבתים היא החיטה המהונדסת, המשמשת לייצור קמח לבן. יותר מסוכר לבן, הקמח הלבן מקפיץ בחדות את רמות הסוכר בדם. הקמח הלבן משמש לחמים, לחמניות, עוגות, בורקסים, חטיפים, וגם במוצרים מתועשים אליהם מוסיפים קמח מבלי שנדע: למשל שניצלים מוכנים, רטבים לבישול, תבלינים ועוד.

למה זה מזיק?

התמכרות לסוכר ופחמימות ממכרות גורמת לנזק מצטבר ובלתי הפיך לבריאות שלנו: השמנת יתר, סוכרת, יתר לחץ דם, מחלות דלקתיות כרוניות, כמו פסוריאזיס, קרוהן וקוליטיס כיבית. למחלות ניווניות דלקתיות כמו מחלות מפרקים. לשומנים גבוהים בדם ולכבד שומני. הסוכר גם מאיץ הזדקנות, משפיע על מראה העור ומשמש מזון להתפתחות תאים סרטניים.

משיכה היסטורית

אנחנו נמשכים לטעם המתוק, עוד משחר ההיסטוריה ידעו לזהות מתוק כטוב וטעם מר כמסוכן. בשונה מבעבר, היום קשה לנו לזהות היכן מסתתר לו הסוכר. בגלל עלותו הנמוכה, אופיו הממכר וחיי המדף הארוכים שלו, הוא נמצא בכל מזון מתועש שאנחנו אוכלים: בלחם, חלב שקדים וחלב סויה, במוצרי ובמעדני חלב, בקורנפלקס, בחטיפים, בקטשופ, בחרדל, ברטבים, בנקניקים ובעצם במה לא. ולמה? כדי לעודד צריכה! המנועים האדירים שמאחורי דחיפת סוכר לכל מזון ומשקה, הם בעצם כלכליים - תתמכר תקנה!

השילוש הממכר

במחקר נרחב שנערך בבית הספר לרפואה 'הר

אהוד אברהמסון, מומחה לגמילה מהתמכרויות ב-8 עובדות על סוכר ופחמימות ממכרות:

שיא עולמי

ישראל היא שיאנית עולמית בהיקפי צריכת הסוכר - הישראלים צורכים בין 30-45 כפיות סוכר ליום, בשעה שהכמות המומלצת היא לא יותר מ-7 כפיות. גם פחמימות ריקות כמו - לחם לבן, פיתות, בורקסים, עוגות, פיתות, אורז לבן, תפוחי אדמה, רטבים נפוצים ועוד ועוד, הופכים לסוכר בגוף.

הכירו את הורמון העונג

ממש כמו סמים ואלכוהול, סוכר ופחמימות פשוטות מעוררים את הפרשת הורמון העונג, דופמין. מחקרים רבים הוכיחו שכאשר מחברים בין סוכרים פחמימות ושומנים, 'דלקים' במוח אזורי ההנאה, שמאירים גם בעת צריכת סמים קשים. למעשה, כבר במפגש עם בלוטות הטעם שבלשון, המוח משדר שניעים לו, ודורש עוד ועוד מהדבר הטוב הזה. בדיוק כמו כל חומר ממכר אחר, אנחנו פועלים לשחזור ההרגשה הטובה.

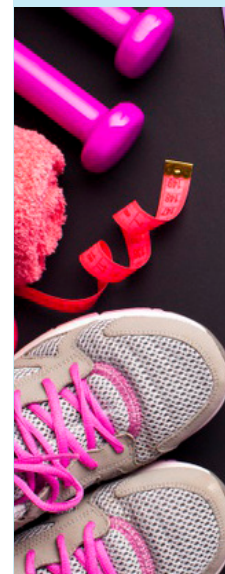
פחמימה שכזו

כל פחמימה הופכת לסוכר. צריכת סוכר או פחמימות פשוטות, המוכרות גם בשם פחמימות ריקות, או לא מזיקות גורמת לזינוק באנרגיה ובתחושות הטובות. זמן קצר אחר כך מגיעה נפילת סוכר, ואיתה תחושת רעב וירידה באנרגיה ובמצב הרוח. הפחמימות הריקות אינן מספקות את הצרכים התזונתיים של הגוף, ופועלות כמו כל חומר ממכר: הן מודיעות לגוף שצריך לצרוך יותר ובכך משבשות גם את מנגנוני הרעב והשובע.

היכן מסתתר הקמח הלבן?

קצרים

מה אוכלים לפני ואחרי הליכה וריצה?

הכנה להליכה ממושכת או ריצה ללא ספק דורשת הרבה הכנה. החל מהכנה פיזית ושגרת אימונים אינטנסיבית, דרך הכנה נפשית ועד הכנת הגוף מבחינה תזונתית • איתמר ישועה - דיאטן קליני ויעוץ למועצת החלב מיעץ מה כדאי לנו לאכול לפני ואחרי פעילות גופנית

כדי לצלוח את הריצה, הגוף זקוק להרבה "משאבים" תזונתיים. לצורך המחשה, במהלך ריצת מרתון האצנים יכולים להגיע לשריפה של כ-2,500-3,000 קלוריות. כלומר, המאמץ הוא אינטנסיבי ודרושה הכנה איכותית של הגוף לפנייה במהלכה ובסופה. לפניכם כמה כללים ורעיונות קלים לביצוע:

פחמימות

פחמימות (סוכרים) הן מקור אנרגיה זמין לגוף. הפחמימות נאגרות בכבד וברקמת השריר בצורת "גליקוגן". אבל בניגוד לרקמת השומן, הגליקוגן מתרוקן יחסית מהר ויש צורך למלא את המאגרים כל פעם מחדש לפני הליכה ממושכת או ריצה.

במהלך הריצה - יש לצרוך 30-60 ג' פחמימות בכל שעה. לדוגמה: משקה איזוטוני, פירות יבשים וג'לים למיניהם.

דוגמאות למזונות פחמימתיים: לחם, פסטה, דגני בוקר עם חלב, תפוז, אורז

חלבון

בשונה מספורטאים העוסקים בפעילות אנאירובית (דוגמת הרמת משקולות), כמות החלבון המומלצת לאצנים איננה גבוהה בהרבה מההמלצות לתזונה מאוזנת סטנדרטית. כמות החלבון המומלצת לאצנים היא 1.2-1.4 ג'/ק"ג משקל גוף ליום. כלומר, אדם השוקל 70 ק"ג ומתאמן לריצת מרתון זקוק ל 85-100 ג' חלבון ביום.

לקראת הריצה, במהלך שגרת האימונים חשוב להקפיד לצרוך בכל ארוחה מזון עשיר בחלבון איכותי.

דוגמאות למזונות עשירים בחלבון:

בשר בקר/רזה/עוף/דגים/טופו.
חלב ומוצרי - ארגון הדיאטנים של אירלנד (INDI) ממליץ לאצנים לצרוך חלב באופן קבוע במהלך היום.
קטניות - דוגמת עדשים ושעועית.

ביום הריצה:

מומלץ לאכול ארוחה עשירה בפחמימות, חלבון רזה ודלה בשומן. תזכרו, מי שידוע מה המזון שהכי "עובד" לו לפני ריצה זה אתם, אז תמנעו מלנסות דברים חדשים ותתמקדו במזונות שאתם יודעים שמתאימים לכם לריצה.

3 שעות לפני המאמץ - ארוחה קלה עשירה בפחמימות, דלת סיבים ושומן. לדוגמה - דגני בוקר עם חלב דל שומן, מיץ פירות ויוגורט דל שומן, לחם לבן עם ריבה. שעה לפני התחרות - חטיף עשיר בפחמימות.

זה מונח כאן מולנו

◀ "הוא עמד שם באמצע השוק וקילל" חנה משתפת אותנו בזמן השיעור, נסערת כאילו חזרה לאותו יום לוהט בין החנוונים, "הוא ממש איים שלא יישאר בארץ הזאת יותר", היא ממשיכה. "ניסיתי להסביר לו שזאת הארץ שלנו האהובה, אמרתי שיתכלל סביב ויראה כמה היא טובה ויפה, אך לצערי הוא לא הצליח לראות את הדברים כמוני. אמרתי לו בלי היסוס: "אתה יודע מה? פשוט תלך ללמוד תורה וכל הראייה שלך תשתנה". הוא עצר מופתע, והתריס לעברי: "לכי את, גברת, ללמוד תורה!"

"ברור שאני לומדת" השבתי בגאווה, איך נראה לך שאני יכולה לראות הכול לטובה (כולל אותך)?"

חנה היא "זקנת השבט", המשתתפת הוותיקה והנאמנה ביותר בשיעור. היא מגיעה בלבוש שמסביר את אהבתה לאופנה עוד מהזמן שלהוריה היה מפעל טקסטיל ברומניה, אך מקפידה שהופעתה לא תסגיר את אהבתה הרבה לדברי התורה. "עוד לפני שהתחיל השיעור חלמתי שאני מוכרחה להתחיל ללכת לשיעורי תורה, כל הזמן זה הדדה לי בראש", היא נזכרת.

השנה יחול ראש חודש אלול בשבת פרשת "ראה". מהו הקשר המיוחד שבין פרשת ראה, לשבת קודש ולחודש אלול? השבת מרמזת על אופן העבודה של 'מלמעלה למטה', עבודה של 'שבת'. יום א' של ראש חודש חל בשבת, יום שבו אנו נדרשים לעבוד את ה' בכוחות אלוקיים, למעלה מגבול.

זאת, למרות שהטבע הוא מוגבל, והסדר ההגיוני לעבודת ה' הוא צעד אחר צעד, לפי ההכלה והכוחות שלנו. הקב"ה רוצה מאיתנו שילוב - שנעשה את עבודתנו מלמטה למעלה, בכוח הגילוי האלוקי שלמעלה ממדידה והגבלה.

ושבת פרשת "ראה" מרמזת לנו בדיוק

נפלא על סוג העבודה הנעלה של חודש אלול - השפעה מלמעלה למטה - דודי לי. זו נקודת הפתיחה של עבודת חודש אלול. להתחיל מלכתחילה עם כל העוצמה - מעל כל הגבולות!

הפסוק הפותח את פרשת השבוע: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה"

ראה: חוש הראייה, המרמז על הכלה גלובלית מלמעלה למטה (בשונה מחוש השמיעה שבו האדם קולט פרט אחרי פרט). אנכי: מסמל את הדרגה העליונה ביותר של הקב"ה - "אנכי ה' אלוהיך", דרכה ה' משפיע לנבראים.

נותן: נתינה והשפעה מלמעלה. לפניכם: השפע האלוקי שחודר באדם בפנימיות - לפנימיותכם.

היום: יום זוהי דרגה של אור וגילוי, השפעה ונצחיות.

ברכה: פירוש המילה ברכה הוא 'המשכה' - השפעה.

אז איך מתחילים?

עבודת ה' והתשובה שלנו צריכה להיות שלב אחר שלב, באופן של 'אני לדודי', אך בד בבד בכוחות לא לנו - למעלה ממדידה והגבלה. עלינו לשאוף לצאת מאזור הנוחות, לפעול מעבר לכוחות שלנו, לא לוותר לעצמנו. את יכולה לעבוד את ה' יותר ממה שנדמה לך!

מה ה' מבקש ממך? לפרסם לעולם את שלושת העמודים שעליהם הוא עומד, שהם העקרונות המיוחדים של חודש אלול: תורה, תפילה וצדקה.

לפרסם לכולם - למשפחה, לחברים ולכל מי שאפשר, בדיוק כמו חנה שהסבירה לאדם זר באמצע השוק: ראה, תפקח את העיניים ופשוט תראה את כל השפע והטוב שמקיף אותנו.

הקב"ה אומר לכל אחת ואחד "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה". זה מונח כאן מולנו, רק תשימו לב.

||

לפרסם לכולם - למשפחה, לחברים ולכל מי שאפשר, בדיוק כמו חנה שהסבירה לאדם זר באמצע השוק: ראה, תפקח את העיניים ופשוט תראה את כל השפע והטוב שמקיף אותנו.

היכנסו למגוון השירותים הדיגיטליים של הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי מרחיב את השירותים באינטרנט. לרשותכם מגוון שירותים במהירות ובפשטות, בלי לצאת מהבית:

- ✔ **הגשת תביעות לקצבאות** - לנכות כללית, תאונות עבודה, שיקום מקצועי, דמי אבטלה, הבטחת הכנסה, סיעוד, דמי תאונה, מילואים, דמי לידה ועוד.
- ✔ **אתר שירות אישי** - הזמינו קוד וסיסמה באתר האינטרנט, היכנסו לאתר האישי וקבלו את כל המידע הנוגע רק לכם, כמו מצב הטיפול בתביעה שהגשתם, מידע על קצבאות שקיבלתם, מידע בנושא גבייה, אישורים, מכתבים ועוד.
- ✔ **מחשבוני זכויות** - באמצעותם תוכלו לברר את זכאותכם לקצבה ואת סכום הקצבה בנושאים: אזרחות, נכות כללית, תאונות עבודה, דמי לידה, דמי אבטלה, הבטחת הכנסה, סיעוד ועוד.
- ✔ **פנייה ישירה לסניף שלכם** - לבירורים, אישורים ושאלות כלליות.

לכם

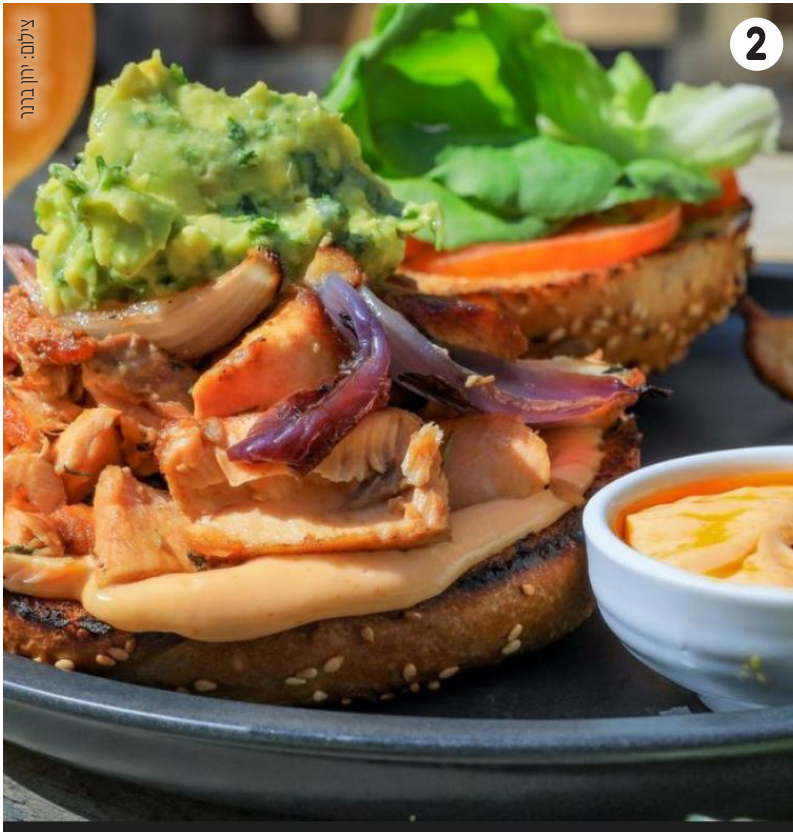
ביטוח לאומי אונליין - מקיפים אתכם!

לצדך, ברגעים החשובים של החיים
www.btl.gov.il
f | *6050

הביטוח
הלאומי

2

צילום: ירון ברנר

5

1 עוגילידה שוקולד ווניל

עלית מבית שטראוס מגישה: הקינוח המושלם לעונה החמה - 2 עוגיות שוקולד רכות, משובצות בשבבי שוקולד מריר, במילוי גלידת וניל טעימה. מתכון קל וטעים לעוגילידת שוקולד ווניל תוצרת בית.

זמן הכנה: שעה / **רמת קושי:** קל / **כמות:** 10-12 יחידות קטנות.
מתכון, צילום וסטיילינג: נטלי לוין עבור שוקולד פרה.

מצרכים לעוגיות שוקולד:

100 גרם חמאה רכה
150 גרם (3/4 כוס) סוכר
קורט מלח
1 ביצה L
35 גרם (1/4 כוס) אבקת קקאו
175 גרם (כוס ורבע) קמח
5 גרם (1 כפית) אבקת אפייה
100 גרם שוקולד פרה מריר

למילוי:

350 גרם גלידת וניל

אופן ההכנה:

1. מחממים תנור ל-170 מעלות.
2. בקערת מיקסר עם וו גיטרה שמים חמאה, סוכר ומלח ומערבלים במהירות גבוהה עד שמתקבלת תערובת קרמית.
3. מוסיפים את הביצה וממשיכים לערבל עד שהיא נטמעת בתערובת.
4. מוסיפים אבקת קקאו, קמח ואבקת אפייה ומערבלים עד שהבלילה כמעט אחידה.
5. קוצצים את השוקולד לחתיכות קטנות ומוסיפים לתערובת.
6. מערבלים עד שמתקבל בצק אחיד.
7. בעזרת כף גלידה קפיציית קטנה או 2 כפות רגילות מסדרים תלוליות בצק על גבי תבנית תנור מרופדת בנייר אפייה.
8. משטחים מעט את כדורי הבצק בעזרת האצבעות ואופים במשך 10-12 דקות או עד שהעוגיות תופחות ומתייצבות מעט בשוליים, אך עדיין רכות למגע.
9. מצננים לחלוטין בטמפרטורת החדר.
9. מחלקים את העוגיות לזוגות ובין כל 2 עוגיות שמים כף גלידה וסוגרים לסנדוויץ'. מגישים מיד או שומרים במקפיא.

טיפ מהפרה!

- אפשר להשתמש בכל גלידה שאוהבים.
- אפשר להוסיף לעוגיות גם אגוזים או שוקולד פרה חלב או לבן, לגיוון טעמים ותוספת קראנץ'.
- שומרים את העוגילידות בקופסה אטומה במקפיא עד שבועיים. מומלץ להוציא כ-3-4 דקות לפני ההגשה לטמפרטורת החדר.

2 המבורגר צ'יקן בורגר

מרכיבים:**לעוף:**

150 גרם חזה עוף נקי מעור ועצמות
5 יחידות בצלי שאלוט חתוך לקוביות

3 גבעולי סלרי חתוך לקוביות

חופן טימין טרי קצוץ

4 עלי מרווה

2 גזרים

2 כפות חרדל חלק

1 כוס יין אדום (מה שאוהבים לשתות)

1 כוס ציר בקר או עוף או מים

4 כפות סויה

3 כפות שמן זית

3 כפות סילאן

מלח ופלפל גרוס

לממרח אבוקדו:

1 אבוקדו בשל

חופן כוסברה טרייה

1 בצל שאלוט קצוץ

פלפל צ'ילי חריף לפי הטעם

כף שמן זית

כף מיץ לימון

מלח ופלפל

לספייסי מיונז:

3 כפות מיונז איכותי

1 כף רוטב סריצ'ה

לימון וגרדת לימון מחצי לימון

מלח ופלפל

להמבורגר:

לחמניות המבורגר

חסה פריכה

פרוסות דקות של עגבנייה

מלפפון חמוץ

אופן הכנת העוף:

לצרום במחבת בשני הצדדים דקה מכל צד ולהכניס לתנור שחומם מראש ל-180 מעלות ל-15-20 דקות.

להכנת האבוקדו:

קולפים את האבוקדו וחותכים לבוקיות קטנות מעבירים לקערה מוסיפים את שאר המרכיבים מערבבים הכל ביחד.

להכנת ספייסי מיונז:

מערבבים את כל המרכיבים ביחד.

להרכבת המנה:

1. חותכים כל לחמנייה באמצע עד הסוף וקולים מעט בתנור.
2. מורחים על כל לחמנייה ממרח מיונז ומעל מניחים את העוף
3. מעל העוף מניחים את הממרח אבוקדו מוסיפים כל אחד לי בחירתו חסה עגבנייה ומלפפון חמוץ סוגרים את הלחמנייה ובתיאבון!

באדיבות: ארקפה

צילום: סטיוו כרמית

צילום: יחי'צ TEKA

3 חטיף אנרגיה

חברת כרמית חולקת מתכון בריאות מפנק לחטיף אנרגיה.

מצרכים:

200 גר' גרנולה (כל סוג)
100 גר' מיקס זרעים לסלט שאוהבים
50 גר' קוקוס לבן
100 גר' חמאת בוטנים / חמאת לוז / או ממרח אחר שאוהבים
200 גר' דבש / סילאן
40 גר' פולי קקאו גרוס
150 גרם שוקולד צ'יפס אגו

אופן ההכנה:

- מכניסים למעבד מזון את הגרנולה, מיקס זרעים לסלט, קוקוס ופולי קקאו גרוס וטוחנים בערך דקה אחת.
- מוסיפים את החמאה / ממרח לפי הטעם וממשיכים לערבב במעבד מזון.
- מבשלים את הדבש/סילאן ל-118° ויוצקים לתערובת תוך כדי ערבוב.
- מעבירים לתבנית ומהדקים היטב.
- מקררים לחלוטין בערך שעה - שעתיים
- חותכים לגודל וצורה רצויה, מלבנים / מרובעים.
- ממיסים את שוקולד הצ'יפס, מצפים את החטיפים בשוקולד המומס, מעבירים לציון מוחלט.

מתכון: שף לורו // צילום: סטודיו כרמית

4 פוקי: סושי מפורק בגרסת אבטיח

על הקערה הטעימה והבריאה שמכילה את מרכיבי הסושי בצורה אחרת, כולם שמעו, אבל להכין את המנה המרעננת וליהנות ממנה במקום לקפוץ לסושיה הקרובה לביתכם - זה כבר סיפור אחר. אמנם הסושי הגיע מהמטבח האסייתי שהשתלט ממזמן על ישראל, אבל הפוקי, מנה שהגיעה מהוואי, מציעה את הגרסה האמריקאית שמשדרגת את המאכל האהוב. המתכון באדיבות מחלקת התזונה של מותג מוצרי החשמל Teka.

מצרכים:

עבור האורז:

200 גר' אורז לבן
3 כפות חומץ אורז
1 כף סירופ אגבה

עבור טונה צמחונית מאבטיח:

200 גר' אבטיח ללא גרעינים
2 כפות רוטב סויה
1 כף שמן שומשום
1 כפית צ'ילי (תבלין)

עבור הרוטב:

100 גר' אדממה
1 גזר
1 אבוקדו
1 בצל ירוק
שומשום שחור ולבן

הוראות הכנה:

- להכנת הטונה הצמחונית, קצצו לקוביות את האבטיח ורסקו את כל המצרכים להכנת הרוטב.
- השרו במרינדה למשך הלילה (או לפחות למשך שעתיים וחצי).
- בשלו את האורז במים. בדקו שהוא מבושל ולאחר מכן רוקנו את המים. שטפו במים קרים והניחו בצד.
- חממו במים רותחים את האדממה, חתכו לפרוסות את הגזר והאבוקדו, וקצצו לחתיכות קטנות את הבצל הירוק.
- הכניסו את האורז לקערה, תבלו בחומץ ובסירופ האגבה, הוסיפו מלח לפי הטעם וערבבו היטב.
- מזגו את הרוטב על כל האורז והשאירו מספיק מקום לטונה מהאבטיח.
- לאחר מספר שעות, האבטיח יהיה עשיר בנוזלים, הוציאו את האבטיח ואת הנוזלים שפכו לסיר.
- בשלו בחום נמוך עד שכמות הנוזלים תפחת ויתקבל רוטב סמיך. ערבבו את הרוטב עם האבטיח והוסיפו שומשום לבן.
- הכניסו את האבטיח לקערה בשביל שיתקבל פוקי. תוכלו להוסיף מלפפון, צנון ומיונז חריף.

5 עוגיות לבבות פריכות במיוחד

החופש בעיצומו, הימים ארוכים והילדים מלאי מרץ. אין זמן מתאים מכך לאפייה נינוחה של עוגיות פריכות, בטעם מושלם ובמראה שובה-לב ומעורר תיאבון. בדיק בשביל זה, מגישה חברת מוצרי האפייה 'שמרית' את המתכון המנצח הבא:

רכיבים לבצק:

180 גרם נטורינה רכה בטמפרטורת החדר
3/4 כוס סוכר (150 גרם)
2 חלמונים L
2 כוסות קמח (280 גרם)
1/4 כפית מלח

לבצק שוקולד:

50 גרם שוקולד מריר

הוראות הכנה:

- בקערת מיקסר עם וו לישה מערבלים היטב את הנטורינה והסוכר עד לקבלת תערובת אחידה (מומלץ להיעזר מידי פעם במרית סיליקון על מנת לגרד את דפנות הקערה).
- מוסיפים את החלמונים, אחד אחרי השני ומערבלים היטב לתערובת אחידה. מנפים פנימה את הקמח, מוסיפים את המלח ומערבלים עד לקבלת בצק אחיד.
- מחלקים את הבצק לשני חלקים שווים במשקל של כ-300 גרם כל אחד. מחלק אחד יוצרים עיגול בצק, עוטפים בניילון נצמד ומעבירים לקירור.
- לבצק שוקולד - ממיסים את השוקולד בפולסים במיקרוגל, מערבבים היטב עד שהשוקולד הופך נוזלי וחלק וממתינים מס' דקות לקירור. מחזירים את החצי השני של הבצק לקערת המיקסר. מוסיפים את השוקולד המומס ומערבלים עד שהשוקולד נטמע לחלוטין בבצק ומתקבל בצק חום. יוצרים מהבצק כדור שטוח, עוטפים בניילון נצמד ומעבירים לקירור למשך חצי שעה עד שעה.
- להרכבת העוגיות - מרדדים כל חלק של בצק בנפרד על גבי נייר אפייה מקומח בנדיבות לעובי של קצת יותר מחצי ס"מ. יש לקמח גם את החלק העליון של הבצק וגם את המערוך.
- קורצים לבבות בשני הבצקים. מעבירים את הלבבות הבהירים לבצק הכהה ולהיפך. עוברים בזהירות ובעדינות עם המערוך על הבצק על מנת ליצור בצק אחיד בשכבה אחידה.
- קורצים מהבצק שנותר לבבות גדולים יותר, מניחים במרווחים קלים בתבנית אפייה מרופדת ואופים בתנור שחומם מראש ל-175 מעלות, כ-7 עד 9 דקות ועד שהעוגיות מזהיבות מעט. מוציאים, מצננים ומגישים.

טיפים להכנת המתכון:

- רצוי לעבוד עם חותכן קפיץ
- רצוי בחותכנים של 1.5-2 ס"מ אך ניתן לעבוד גם עם גדלים שונים.

אפשר לחשוב

קאקורו

מלאו בכל שורה או עמודה ספרות מ-1 עד 9, כך שיתקבל הסכום הרשום בראש העמודה או השורה. אין לרשום ספרה אחת פעמיים באותה שורה או עמודה.

			19	3		20	6
		4			11		
		22			9		
	3			13			
	12			13		20	10
		14	15	23			
	16			3	4		
16							
12				8			

		24	11				
	4			14			
	19				14		
12	8		7			28	
19			24	7			14
	13			12	23		
		13			15		
			14		13		
				16			

				8	6		
7			9			2	
5			4			1	
		3	5	6	8		
2				7			4
		9	1		3		
	4			2			7
1				9			6
		6	7				

2							
	7		6		4		
	8			1			5
		9	3			6	
4			2				8
	1				7		
3			4			9	
		5		8		3	
							2

4				7	5		8	9
9			6	1	4	7		
	7							
8					3		2	
	3						5	
	9		7					1
							1	
		8	3	6	9			5
7	2		4	5				3

5					8			6
	4							9
	3			2				
	7			1				4
6								5
8					3		2	
				7			1	
9							8	
4			6					3

סודוקו

סודוקו 16

4	8	11		14		6	16	15	1						12
9	16			5	12	2		6		14					8
				4	9	1	10			2	16				3
2			1		7	15	8			4		5			
		8		10	9	1	2		15		6	4			
7		14		8			13		6			10	11	16	
	10		9		15			2	5	3	13	14	8		
15	5	6	13	4		14						7		2	
			7	1	3			12	15		14	8	9	16	
	15	5	14	2	6			9	16	10		12			13
	13		10	12	11	8		7	3		6			2	
6			12	16				5	8				11	10	
					2	4		8	6	12		1			
5	2	1			8		10			11	15			3	14
12	11	9					6	1	14	7	3	2	16		10
14							11			10	4	15	6	7	

7	11		2	10	6	13								5	
	16		1	4	5	2			13				15		9
15		8	4	1	12	7			11	5	2	14			10
9	5								15	6	4	12			3
6	9		12		11					1		7		15	4
		10		3	7		6	13		16	4		12		
11	15	4			16		2		9	5	8				13
1			3			14			12		10				16
		11			9		10	14		12		4			
			14			4	13	3	2		5				16
16		5	13	7	8	6	12				1		15		
2			15		1								8	10	11
8	7		9	5		11	16		15						
	2	6	11	8	10	12	4		1			16	7	3	15
		12	16		13			8		6	11	2		5	14
	3	15						4		10	13		11		

• Զէմբը մէ օգտւաւ
 • Շնորհակալ
 • Ուղի քննարկումը
 • Կրթական
 • Մի Զէմբ
 • Զէմբը
 • Կրթական

עֲקִיבֵה אֶתְּכֶם
מִכִּיבֵה נִ

[illegible]

جہاں جہاں

הקיץ כאן וזה מעולה!

בהשגחת הרב ד"ר
ירושלם
החידושים

חמישישי בנתיב החסד זה סופר משתלם!

סופר כיוף
בין הזמנים כל קניה היא חוויה

קונים
10 מוצרים מהמותגים המשתתפים במבצע מינימום קניה 100 ש"ח ומעלה

מתקשרים
לקו המבצע 'סופר כיוף' 1599-52-52-52 ומשאירים פרטים

זוכים
מבין המתקשרים יוגרלו פרסים שווים במיוחד! הזכיות יפורסמו בעיתונות. בשידור חי ברדיו קול ברמה ובקו המבצע ייש לשמור את החשבונות כהוכחת קניה!

מאות מתנות! כל אחד יכול לזכות!

כל עשרות שבוע זוכים!

שלישיית אפרופו 3 50° גר/חמישיית אפרופו 5 25° גר/רביעיית במבה 4 60° גר/עשיריית במבה 10 15° גר/רביעיית ביסלי 4 55° גר/מארזי אסם

10 למארז

סלטי צבר
לא כולל מלך הסלטים 400 גר'

2 1790

חמישישי חסכוני!

חמישישי-שישי 29-30.8.19 כ"ח-כ"ט באב

דג מושט
בלדי

2490 לק"ג

שלישיית פיטריות
3 290 גר' 'מעולה'

890

יון סלקט
כולל פיקדון 750 מ"ל כרמל מזרחי

2 3990

סוכריות פרמידה/בריבוע
ליקלוקים

2 1490

חמישיית טישו לילי

1090

חמישיית מגבונים
קוד: 190536

10

שמן זית למאור
1 ליטר 'מעולה'

1290

שלגון קראנץ
נסטלה

4 20

ספגטי 8
קוד: 60880 אסם

2 790

בלעד לחברי מועדון!

שני-שישי 26-30.8.19 כ"ה-כ"ט באב

החברות המשתתפות במבצע:

נתיב החסד סניפים בני ברק: רח' קוטלר 18. 03-5791433 | רח' עקיבא 34 פינת ירמיהו. 03-5789482 | רח' כהנמן 151. 03-5448588 | רח' גניחובסקי 23 קריית הרצוג. 03-5796771 | רח' נויפלד 15. 03-5704963. | רח' יגאל אלון 12 קריית הרצוג. 03-6099821 | רח' רשב"ם 15. 03-6566551 | רח' הרב קוק 11. 03-6324538 | רח' הרב מלצר 24. 03-5226858 | רח' פרדו 2. 03-5703078 | רח' חבקוק 25. 03-9479944 | תורת חיים 1. 03-5179802 | קלישר 17. 03-5755232 | אלעד: רח' שמעיה 19 'מרכז יוסף'. 03-7364441 | רח' הרץ 1. 03-9099366 | אשדוד: הורקנוס 8 | הורקנוס 22. 08-6430456 | הלל 10. 08-6103663 | רח' רשבי 15. 08-8523639 | ברנפלד: רח' רשבי 35 | קרית ספר: רח' נתיבות המשפט 40. 08-9419465 | בית שמש: מרים הנביאה 16 | חיפה: מיכאל 9 | ירושלים: פנים מאירות 10

ט.ל.ת. * התענות למחשבה בלבד * מעביל לני יחידות * אין סמך טישו שישית * עד גודל תמל * רשת תנועת חסד ישראל לנפיקס את המבצע בכל עת * יחיד הקניה לא חלים על המבצע * המענק

הכירו את המשפחות שמגנות על הדור «הבא» ברשת

TRILOGY

**חודש
התנסות
במתנה!**

"אני עובד הרבה מהבית ולכן, הייתי מוכרח למצוא סינון טוב שיאפשר לי להתחבר מהבית לעבודה ללא תקלות. כששמעתי שבדור הבא של רימון אני יכול לסנן רק את המכשירים שאני צריך, החלטתי לנסות.

אנחנו גולשים עם ספק האינטרנט החדש של רימון והאמת שאנחנו ממש מרוצים! היום אני שקט, כי המשפחה שלי גולשת עם הגנה ואני מתחבר עם הלפטופ לעבודה בצורה חלקה".

משפחת פינטו, קריית יערים

רימון הדור הבא
RNG
RIMON NEXT GENERATION

רימון

1-800 222 234

חפשו 'רימון הדור הבא' בגוגל
ובאתר: www.rimon.net.il

עובד על גבי כל
ספקיות האינטרנט

גלישה מהירה
וחלקה

בוחרים על אלו
מכשירים להגן

טיימר לאיזון זמן
גלישת הילדים

בכפוף לתנאי השימוש, חודש מתנה למצטרפים חדשים לספק אינטרנט או חבילות אפליקציה, ללא תשתית. אינטרנט רימון 2009 ח.פ 514256437